

nr 105
2014-07
25 kr

DISKULOGEN

med Släktforskarnytt

Intervjua dig
själv och andra

TA HJÄLP AV DISBYT

3 Ledaren

Information från föreningens ordförande.

4 Kort & Gott

Svenska Migrationscentret öppnar nya lokalkontor. Dvd-skivorna Sveriges befolkning 1910 och Sveriges dödbok 6 kommer att släppas till Släktforskardagarna i augusti.

5 Värdet av Disbyt

Sven Olof berättar om hur Disbyt hjälpte en amerikan att hitta sin svenska släkt.

8 Tack Disbyt!

Jeffrey berättar om hur Disbyt hjälpte honom att komma vidare i sin släktforskning och slutligen hitta svenska släktingar.

10 Windows 8

Torgny beskriver grunderna i hur Windows 8 fungerar.

13 En karelare blir svensk

Arnold berättar om sin karelska hustru Hanna.

17 Besök mässor online

Besök släktforskningsarrangemang online när du inte har möjlighet att personligen åka dit.

19 Skriv din egen livshistoria

Intervju dig själv så är du säker på att din historia bevaras till eftervärlden.

22 Macspalten

Rolf sammanfattar hur släktforskningsprogrammet MacFamilyTree fungerar.

25 Livshistorier är släkthistorier

Rita berättar om hur hon samlat på livshistorier i sitt arbete på ett vårdhem.

26 Som du frågar får du svar

Gitte beskriver vad man bör tänka på när man ska genomföra en intervju med en släkting.

29 Insändare

Släktforskning kan bli reproducerbar och effektiv forskning.

30 Dis informerar

Avlidna och beställningar.

32 Faddrar & Disbytombud

Här finns hjälp med dina problem. Fråga någon i din närhet.

33 Styrelsen

De förtroendevalda som håller ordning i föreningen.

34 Regionföreningarna

Information från Sveriges alla hörn.

DU HÅLLER ÅTER ETT NUMMER AV DISKULOGEN I HANDEN. Det står inte så mycket om DISGEN i det. Varför då, är det nog många som undrar. Skulle ni inte komma med nya DISGEN rätt snart? Det måste väl finnas åtskilligt att skriva om? Jo, men vi ska skjuta björnen först och sedan sälja skinnet. Björnen är dock fortfarande på fri fot. Som vanligt i utvecklingssammanhang är det mer att göra än vad man tänkte först, det finns en massa små detaljer att ta hänsyn till, och när man tänker till kring nya funktioner så blommar fantasin upp och det finns ingen ände på alla finesser man skulle vilja ha. Då gallrar man förstås, men även efter gallring finns det åtskilligt kvar. Hursomhelst, på Släktforskardagarna kommer vi att förhandsvisa det vi har. Faktisk säljstart blir när vi har något vi kan stå för. Vi vill ju att programmet ska vara ordentligt stabilt och pålitligt.

Ledaren är kortare än vanligt. Jag har nämligen lagt min tid på DISGEN-utveckling... som kanske bekant började jag min bana inom föreningen som just utvecklare på DISGEN, och nu har jag dammat av utvecklingsmiljön igen och tänkte dra ner utvecklarhatten ganska ordentligt över öronen det närmaste halvåret.

Tyck till i Dis Forum eller via e-post till ordf@dis.se.

Diskulogen med Släktforskarnytt är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

FÖRENINGEN

Föreningen Dis,
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se

Medlemsavgift: 150 kr per år.
Familjemedlem: 75 kr per år.

Bli medlem via webben, www.dis.se > Medlem > Bli medlem, eller kontakta Dis kansli.

EXPEDITION & FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3,
Gamla Linköping
Öppet måndag-fredag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt kl 12-13.
Telefontid måndag-torsdag kl 9-15.
Fredag kl 9-12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER

Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR

Anna Linder, diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE

Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS

25 kr

UPPLAGA

26 000 exemplar

UTGIVNING

4 gånger per år

TRYCK

Sandvikens Tryckeri

ISSN

1101-3826

Adressändring anmäls på webben eller till Dis kansli

Svenska Migrationscentret

Svenska Migrationscentret har invigt lokalkontor i Forshaga och Karlskoga. Centret planerar att etablera 50 lokalkontor i en riksomfattande verksamhet. Målsättningen är att skapa upp till 1 000 jobb för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Lokalkontoren ska bevara kulturarv, speciellt om migration och migrationshistoria. Stora insatser görs för digitalisering och tillgängliggörande av material i samarbete med Riksarkivet.

www.migrationcenter.se

BASIC har fyllt 50 år!

Programmeringsspråket BASIC (Beginner's All-purpose Symbolic Instruction Code) uppfanns 1964 vid Dartmouth College av professorerna John Kemeny och Thomas Kurtz. Den typiska datorn vägde vid den här tiden flera ton och krävde särskild luftkonditionering.

<http://blog.eogn.com>

Vem tror du att du är?

SVT planerar ytterligare tolv program i en sjunde säsong av tv-programmet Vem tror du att du är? Programmet ska börja visas under hösten 2014.

<http://bd.se>

Nya dvd-skivor

Riksarkivet har snart färdigställt arbetet med Sveriges befolkning 1910. Man kommer att slutföra dvd-skivan i år och hoppas kunna släppa den redan till Släktforskar dagarna i Karlstad i augusti. Dvd-skivan kommer att innehålla cirka 5,5 miljoner poster.

Sveriges dödbok version 6 kommer också att släppas under Släktforskar dagarna. Den kommer att innehålla uppgifter om döda i Sverige för åren 1901–2013.

Riksarkivet planerar även att ge ut en dvd-skiva med 1930 års folkräkning till 2018. 1930 års folkräkning innehåller extra information om t.ex. skolutbildning, barn i hushållet samt inkomst och förmögenhet. Projektet går under namnet SweCens.

<http://bd.se>

Ny dokumentskanner

Med hjälp av en dokumentskanner digitaliserar man enkelt dokument, foton, kartor, böcker eller små föremål, även om de har ovanliga mått. Objektet placeras på ett plant underlag och dokumentskannerns kamera ovanför tar en digital bild. Dokumentskannern skannar sekundsnabbt, tar lite utrymme på skrivbordet och tar ofta en bild i högre upplösning än en vanlig kamera.

Pathway Innovations and Technologies påstår att de nu släppt världens bästa dokumentskanner – *HoverCam Solo 8*. Skannern har 8 megapixels upplösning, väger 1 kg, använder USB 3.0, erbjuder OCR-skanning och kan även användas som videokamera med 3K upplösning. Den drivs via USB-anslutningen så ingen extern strömförsörjning behövs. Den medföljande programvaran HoverCam Flex 10 är kompatibel med både Windows och Macintosh. Pris: 4 500 kr.

www.thehovercam.se

<http://blog.eogn.com>

Familjeöversikt för Per Jonsson Lif

Jonas Matsson ▲

f 1811 Hanebo, Gävleborgs län (*) ;
d 1884 Hanebo, Gävleborgs län (*)

Margta Persdotter ▲

f 1808 Segersta, Gävleborgs län (*)

Per Jonsson Lif

f 1843 Hanebo, Gävleborgs län (*) ;
v 1868 Hanebo, Gävleborgs län (*) ;
d 1925 Colorado, USA (*)

Relation med

Martha Sjöström ▲

f 1847 Bollnäs, Gävleborgs län (*) ; v 1868 Hanebo, Gävleborgs län (*) ;
d 1927 Nebraska, USA (*)

Värdet av Disbyt

FÖR GANSKA PRECIS SJU ÅR SEDAN FICK JAG ETT epostmeddelande från en då för mig okänd person. Brevets första del lyder så här i fri översättning:

"Dear Mr. Akerlund;

Mitt namn är William Eric Leef (men jag kallas Budd) och jag bor i San Diego, Kalifornien, USA. Jag tror att du har lämnat släktforskningsinformation på Dis hemsida i april 2005 om en person som kan vara min farfars far. Jag har letat information om honom i flera år, men vi tror att han kanske ändrade sitt namn i samband med att han kom till USA 1868 och vi vet inte vad han kallade sig i Sverige. I Amerika kallade han sig Peter Leef, men i Sverige tror jag att han hette Per Jonsson och var son till Jon Matsson. I ditt bidrag till DISBYT har Jon Matsson (född 1811 i Hanebo, Gävleborgs län) två döttrar och två söner. En son heter Mats Lif och den andre Per Jonsson. Jag tror att Per Jonsson kan vara min farfars far."

Inom mindre än ett dygn hade vi eliminerat alla tvivel om huruvida detta

var den eftersökta släktingen. Vi hade också hittat en trolig orsak till att Budds farfars farföräldrar hade utvandrat. Per Jonsson Lif och hans unga fästmo Marta från grannbyn hade fått en dotter, Marta Christina, född 1867, före äktenskapet. Barnet döptes av prästen E J Ekman (senare känd svensk kyrkolezare) i grannförsamlingen Ockelbo. Per och Marta gifte sig året därpå och den lilla familjen utvandrade efter bara ytterligare någon vecka till USA.

Budd var överlycklig över sina "200 nya släktingar" och utlovade en fin middag när han skulle komma på besök till Sverige. Under den efterföljande brevväxlingen fick vi veta mer om denna släkt. Den fortsätter att träffas på den ursprungliga fädernegården på gränsen mellan Nebraska och Colorado i en släkträff vart tredje år. Budd berättade att han hade fått ära en stor mängd brev efter en av sina fastrar. Breven var skrivna på svenska, men han lämnade in dem för översättning och fann att de

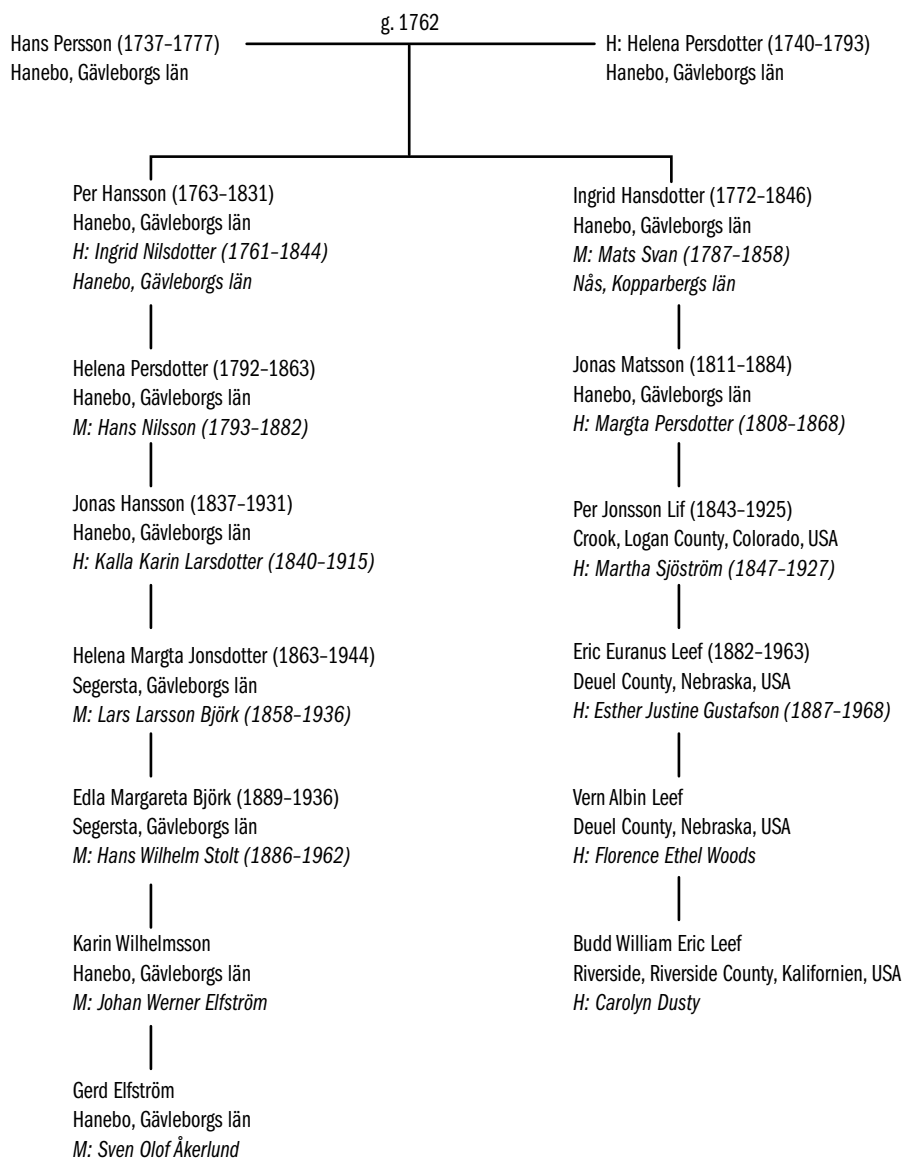
var skrivna av en syster till en annan utvandrare, Budds farmors far, Per David Gustafsson. Per David Gustafsson som var från Locknevi i Kalmar län gifte sig med Kristina Mathilda Andersdotter från Hycklinge och utvandrade 1882. System Anna som blev kvar i Sverige skrev till sin bror i Amerika fram till hans död 1934.

Budd blev så tagen av innehållet i dessa brev att han på allvar började kartlägga sin släkt. Den översatta brevsamlingen gavs ut i kompendieform till alla släktingar i USA. Tyvärr fanns inte längre några uppgifter som gjorde att han kunde kontakta eventuella släktingar i Sverige.

Nästa händelse i denna släkthistoria kom när en av Budds kusiner kom till Sverige för att delta i Lidingöloppet. Kusinen bodde hos mig och min fru under sin vistelse i Sverige och hade också med sig en kopia av den översatta brevsamlingen som en gåva till oss. Breven från Anna till brodern i Amerika handlar na-

Släkträff i Julesburg, Colorado, USA.

Ovan visas hur Sven Olofs fru är släkt med de nyfunna släktingarna i USA.

Peter och Martha Leef.

Anna Gustafssons (Karlsson) hus i Locknevi, Kalmar län.

Foto: Autumn Ness

turligtvis om allt som hänt i hembygden sedan brodern utvandrat. Vardagliga händelser som att bekanta fyllde år, att någon fått barn eller att någon dött. Med hjälp av befolkningsregistren för 1880, 1890 och 1900 var det sedan ganska enkelt att bygga ett släkträd över Per David Gustafssons släktingar i Sverige. Detta gick sedan att bygga ut med förs-kare födelseuppgifter i breven och slutligen med befolkningsregistren från 1970, 1980 och 1990. När man kommit så här långt är det inte så svårt att hitta några av personernas telefonnummer i Eniro. Jag ringde en dam i Västervik och fick veta att det även på den här sidan Atlanten samlats brev som gått i den andra riktningen. Även här i Sverige undrade man vad som hänt släktingarna i USA som man inte längre hade kontakt med.

När så Budd äntligen kom på besök till Sverige blev det naturligtvis en snabbt improviserad släkträff i Småland. Med på den festen fanns också en av de personer vars födelse hade uppmärksammats i ett av Annas brev.

Nu är historien inte slut här. Vi brukar få ett eller två Amerika-besök per år och då brukar vi visa de byar som gästernas förfäder har lämnat. Skansen i Stockholm är också värt ett besök för att ge en beskrivning av hur det svenska

samhället kunde se ut vid tiden för utvandringarna. Den här gången hade vi firat Sveriges nationaldag på Drottningholms slott. På kvällen den här dagen kopplade vi av i trädgårdsmöblerna och Budd hörde sig försiktigt för om vad vi tycker om monarki som styrelseskick. Jag berättade kort vad jag tyckte om detta. Året var 2008 och vi hade på en av våra utflykter träffat en person som varit livvakt åt kronprinsessan Victoria och hennes pojkvän Daniel. Vi kom in på spekulationer om ett eventuellt bröllop mellan de två och därmed en prins Daniel i kungafamiljen. Daniels farfar bodde inte långt från det ställe som Per Lif lämnade och Budd fick plötsligt tanken att han kanske kunde vara släkt med Daniel. Detta var ju enkelt att ta reda på och det visade sig att så var fallet. Innan nästa morgon hade hela den amerikanska slakten via epost underrättats om förutsättningarna för att man skulle ha blodsband med det svenska kungahuset.

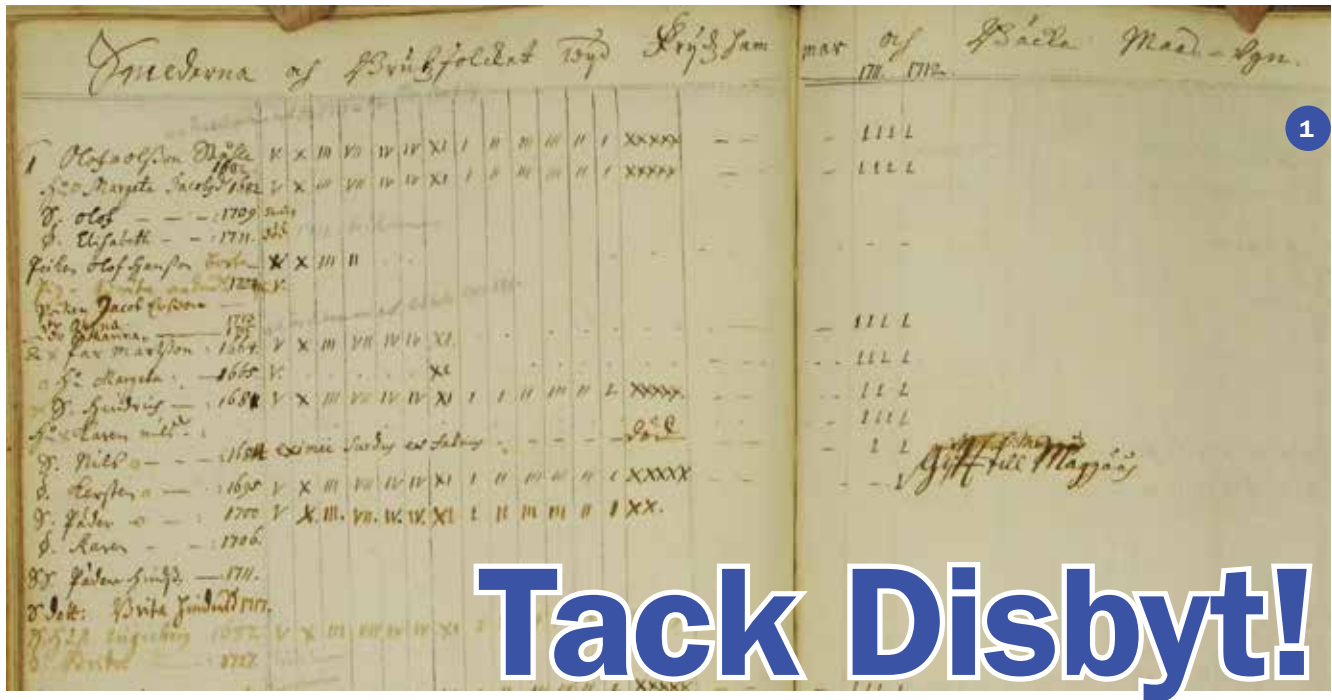
I februari 2009 blev det klart att Victoria och Daniel skulle bli ett äkta par och året därpå blev det prinsessbröllop. Budd följde hela evenemanget i direktsändning via internet hemma i San Diego. Vi blev inbjudna som hedersgäster till släkträffen i Colorado sommaren 2012. Där fanns också gäster från släk-

ten i Småland. För övrigt fanns kronprinsessparet med på alla gruppfoton representat i form av pappfigurer i full storlek.

Denna träff samt det första mötet i Småland har i sin tur orsakat ett flertal resor över Atlanten i mindre sällskap. För vår del hade vi ett besök sommaren 2013 och ett inplanerat besök denna sommar. Vi besöker platserna som förfädren har lämnat och försöker ge en bild av hur samhället såg ut vid utvandringen samt hur det sedan har utvecklats fram till våra dagar.

Per och Marta Lif kom till Amerika i juli 1868. De bosatte sig först i Knox County, Illinois, och Per försörjde familjen som kolgruvearbetare. De bodde sedan i Iowa i fem år innan de kom till gränsområdet mellan Colorado och Nebraska där de beviljades ett 36 hektar stort markområde som nybyggare. Familjen fick 17 barn varav nio överlevde till vuxen ålder. Farmen ägs nu av ett barnbarns barn, Craig Leef samt hans hustru Ethel. Man odlar majs och överväger att installera en eller annan oljepump för att öka på inkomsterna från farmen.

Där ser man vad ett litet oskyldigt bidrag till DISBYT kan ställa till med! 🐼

LIKSOM MÅNGA DIS-MEDLEMMAR ANVÄNDER JAG OFTA DISBYT SOM FORSKNINGSHJÄLP och för att få kontakt med andra forskare. Mina DISBYT-sökningar är vanligtvis rutinmässiga. Kanske en snabb kontroll för att se om någon har skickat in information om en specifik familj jag är intresserad av eller bekräfta en förälder-barn koppling. Ingenting utöver det vanliga egentligen. Nyligen visade sig DISBYT vara det avgörande verktyget som hjälpte mig att hitta nya vägar för att komma vidare i min forskning. Det var på ett ganska ovanligt sätt som DISBYT kom till undsättning vilket inspirerade mig att skicka ett stort tack till DIS och redovisa min berättelse här.

Berättelsen börjar i oktober 2013. Jag forskade på anorna till min farfars far, Erick Sandell, som emigrerade från Ore socken, Kopparbergs län, Dalarna. Jag hade gjort stora framsteg och i detta skede forskade jag i de tidigaste kyrkoböckerna – med personer som är födda före 1700.

Svårigheter började uppstå med Ericks mormors mormors mor, Brita Nilsdotter (1717–1783). Jag upptäckte snart att Brita inte var född i Ore vilket inte heller Britas mor, Ingeborg Hansdotter (1687–1765), var. Med lite tur hittade jag Britas födelse i grannsocknen Orsas kyrkoböcker. Detta ledde mig till hennes far, Nils Persson (1685–1718). Nils familj bodde på Fredshammar, Orsa (stavas även Fridshammar eller Frydshammar). Nils och hans far, Per Mårtensson (1664–1729), var båda smeddrängar och arbetade på Fredshammar bruk. Pers hustru, Margareta Olsdotter (1662–1739), sönerna Hindrik (f. 1683) och Per (f. 1700) och döttrarna Kerstin (f. 1695) och Karen (f. 1706) var också med i husförhörslängden 1701–1716, tillsammans med Ingeborg Hansdotter och Brita Nilsdotter.

Jag fann snart att varken Nils Persson eller hans föräldrar hade fötts i Orsa. Endast Pers och Margaretas yngsta dotter, Karin, hade fötts på Fredshammar. Famil-

jen saknades i husförhörslängden 1690–1700 (i själva verket var Fredshammar inte ens noterat). Dessa människor hade uppenbarligen flyttat till Orsa från någon annan plats, men jag visste inte varifrån.

Jag hade lärt mig av tidigare erfarenheter att smederna ofta flyttade från bruk till bruk. Problemet var att det fanns mängder av bruk enbart i Kopparberg och många fler i angränsande län. En kort period försökte jag att hitta informationen genom ett planlöst sökande i födelseböcker för olika församlingar i Kopparberg. Jag övergav snart detta arbetssätt då det var opraktiskt. Jag använder ofta DISBYT för att hjälpa till att lösa dessa typer av problem, ofta med framgång. Inte den här gången. När jag sökte efter Per Mårtensson och de andra familjemedlemmarna fick jag inga träffar. Jag kom inte vidare. Per Mårtensson med familj började se ut som ett svårforcerat hinder i min släktforskning.

Jag var inte redo att ge upp riktigt än. Det var dags att bli kreativ. Först hittade

Tack Disbyt!

The search results of the DISBYT database:

2

There are 3 hits.

First name	Surname	Parish	District	Period	Info on	No
Olof	Stähle	Gunnilbo	Västmanlands län	b 1680	Family	592
Olof	Olofsson Stähle	Gunnilbo	Västmanlands län	b 1681-1701	Family	37053
Olof	Olofsson Stähle	Gunnilbo	Västmanlands län	b 1681-1701	Family	7147

The DISBYT database is a secondary source. The DIS Society doesn't guarantee the accuracy of the family information - either the family relations or the family notes. We recommend that all informations retrieved from the DISBYT database are checked with the submitter or the original sources.

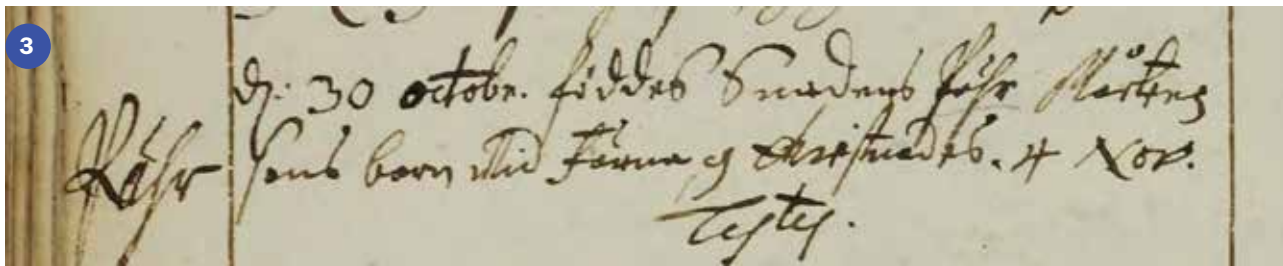
Dis-Treff/DISBYT English version 1.20

You are logged in as member 27105 Jeffrey Benson, MINNEAPOLIS USA. If this is incorrect, [press here](#) for more info!

Bild 1. Orsa husförhörlängd (Al: 4, 1701-1716) för Fredshammar.

Bild 2. Disbyt-resultat för Olof Olofsson Stähle.

Bild 3. Per Perssons födelsenotis år 1700 i Gunnilbo, Västmanland.

jag en Wikipedia-artikel om Fredshammar bruk i Orsa, som bekräftade att det hade byggts 1697. Tyvärr gav Wikipedia ingen ledtråd om varifrån bruksägare eller arbetare hade kommit. Jag behövde något annat som kunde hjälpa till att lösa pusslet. Jag återgick till husförhörlängden med Fredshammar och studerade den närmare [Bild 1]. Per Mårtensson är huvudman för den andra familjen på sidan. Den första familjen var mästern Olof Stähle med hustru Margareta Jacobsdotter. Med tanke på att smedfamiljer ofta hade starka familjeband undrade jag om Olof Stähle och Per Mårtensson kunde vara släkt på något sätt. Eller kanske hade de arbetat tillsammans på ett annat bruk? Det var värt ett försök.

Jag öppnade DISBYTs söksida och skrev in "Olof" och "Stähle" och ett datumintervall. Sökningen gav tre träffar [Bild 2]. En av dessa verkade vara den Olof Stähle jag letade efter eftersom han var kopplad genom äktenskap med

Margareta Jacobsdotter. Då alla tre var födda i Gunnilbo, Västmanland trodde jag att de skulle kunna hänvisa till samma Olof Stähle. Gunnilbo ligger dock en bit ifrån Orsa, vilket fick mig att fundera en stund. Jag insåg snart att det var värt att söka efter Per Mårtensson där. I Gunnilbos kyrkoböcker hos ArkivDigital, öppnade jag födelseboken och sökte efter Per Persson, född år 1700 [Bild 3]. Det såg lovande ut. Barnen Hindrik (f. 1683), Kerstin (f. 1695) och Nils (f. 1685), alla med en pappa som hette Per Mårtensson, fanns också i födelseboken. Nu var jag upphetsad. Till sist hittade jag familjen i husförhörlängden för Flena hammarkvarn och fick veta att Per Mårtenssons hustru var Margareta Olsdotter. En notering bredvid Per Mårtenssons namn bekräftade identifieringen: "Orsa 1705". En liknande notering för Hindrik Persson bekräftade saken med tydlighet: "Med attest til Orsa bruk 1703".

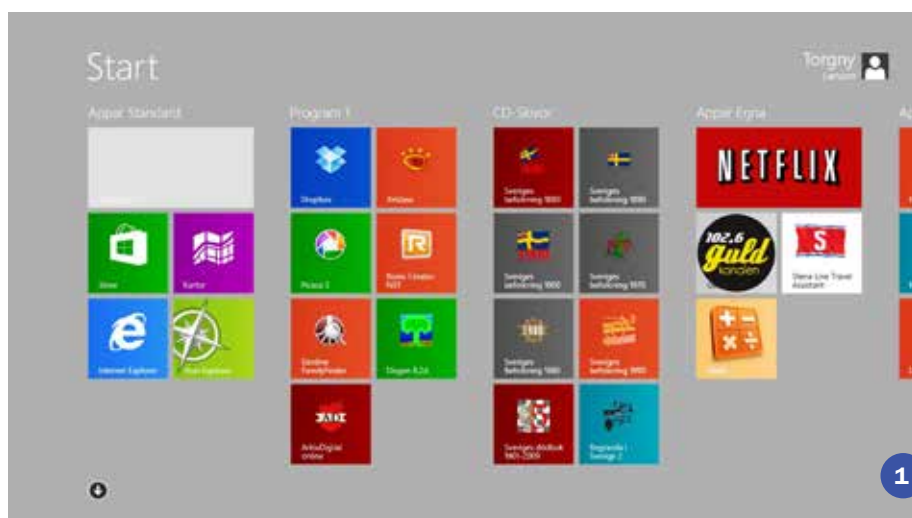
Min magkänsla visade sig vara korrekt. Hur osannolikt det än kändes i bör-

jan hade jag äntligen hittat Per Mårtensson och hans familj! Du kanske har hört talas om släktforskarens glädjedans? Du kan vara säker på att jag dansade en jigg den natten. Under följande kvällar kunde jag hitta fler av Per Mårtenssons och Margareta Olsdotters barn, som alla dog unga. Jag hittade aldrig Pers födelse i Gunnilbo (kanske flyttade han in från ett annat bruk?), men jag lyckades hitta vad som kan vara Margaretas födelsenotis. Även om det inte är bekräftat är det möjligt att Olof Stähle var hennes brorson.

Denna erfarenhet har stärkt min tro på kraften i DISBYT. Utan DISBYT hade jag aldrig kunnat ta mig vidare på denna släktgren. Jag lärde mig också att DISBYT, med lite eftertanke och kreativitet, kan leverera resultat på ett sätt man kanske inte förväntar sig. Den här gången hjälpte DISBYT verkligen till på ett spektakulärt sätt! 🙌

Windows 8

1

2

3

MÅNGA DATORER SÄLJS IDAG MED WINDOWS 8 FÖRINSTALLERAT. DEN mest märkbara skillnaden mellan Windows 8 och Windows 7 är införandet av ett nytt användargränssnitt (Startskärmen), samt appar (Windows-appar). Det finns nu två användargränssnitt i Windows 8, dels den nya startskärmen, där Windows-apparna körs, avsedd främst för pekskärmar (men kan även styras med mus och tangentbord), dels det klassiska Windows-skrivbordet (som styrs med mus och tangentbord), där de klassiska skrivbordsprogrammen körs.

Windows-appar är program som körs i det nya gränssnittet och installeras från Windows Store. De är anpassade för att styras både med pekskärm och med mus och tangentbord. Vissa program finns både som skrivbordsprogram och som Windows-app. Webbbläsaren Internet Explorer 11 är ett exempel på det.

De båda gränssnitten är inte helt skilda från varandra. Vissa funktioner på skrivbordet utförs i det nya gränssnittet, och vissa program på startskärmen startas upp på skrivbordet. Detta kan upplevas förvirrande, och medför att man även måste lära sig lite om det nya gränssnittet.

Man kan skifta mellan gränssnitten på flera olika sätt. Windows-tangenten på tangentbordet är ett sätt att göra det.

Startskärmen

Startskärmen [Bild 1] ersätter den tidigare startknappen och visas alltid i fullskärmsläge. Den innehåller paneler (ikoner) för såväl Windows-appar som skrivbordsprogram. Panelerna är grupperade i grupper, och du kan flytta runt panelerna, och gruppera dem som du själv önskar.

Panelerna för Windows-appar kan visa innehåll som kontinuerligt föränd-

ras, lite som gadgets gjorde i Windows 7. Det kan exempelvis röra sig om väder, nyheter, börsinformation eller kalenderhändelser.

Genom att klicka på en panel på startskärmen startas motsvarande program. Obs, inte dubbel-klick, som på skrivbordet! Om det är en Windows-app, så startas appen i det nya gränssnittet. Är det ett skrivbordsprogram, så skiftas automatiskt till det klassiska skrivbordet och programmet startas upp där.

Du kan även starta ett program eller en Windows-app, genom att på tangentbordet skriva dess namn (t.ex. *Utforskaren* eller *Excel*) och trycka Enter.

Det finns en separat panel för det klassiska skrivbordet. Att klicka på den är också ett sätt att skifta till det klassiska skrivbordet.

Windows-appar

Med Windows 8 är många Windows-appar [Bild 2] förinstallerade, fler än de som visas på startskärmen. Du kan lätt avinstallera appar, eller ladda ner nya. För att ladda ner nya Windows-appar, måste du ha ett Microsoft-konto. Kontot är gratis och enkelt att konfigurera. Ditt Microsoft-konto skyddas med ett lösenord.

När du startar en Windows-app fyller den hela skärmen. För att stänga appen tar du tag med musen i överkanten av skärmen, och drar den ner till nederkanten av skärmen. Bra att veta om du av misstag startar någon app.

När du högerklickar på en panel (Windows-app eller skrivbordsprogram) visas i skärmens nederkant ett antal möjliga åtgärder, t.ex.:

- *Avinstallera* = Appen eller programmet avinstalleras
- *Fäst inte på Start* = Appen eller programmet ska inte visas på startskärmen

- *Mindre/Större* = Gör panelen mindre eller större
- *Stäng av levande panel* = Panelens innehåll ska inte förändras kontinuerligt
- *Sätt på levande panel* = Panelens innehåll ska förändras kontinuerligt.

Det klassiska skrivbordet

Här körs programmen på samma sätt som i Windows 7, och du använder mus och tangentbord som vanligt. Startknappen finns inte längre och är ersatt med andra funktioner (dock delvis återinförd i Windows 8.1) [Bild 3].

Om du för musen till övre högra hörnet eller nedre högra hörnet, visas en meny vid skärmens högerkant. Denna meny innehåller funktionerna: *Sök*, *Dela*, *Start*, *Enbeter* och *Inställningar*. Observera att några av dessa funktioner körs som appar, och måste avslutas med att dra musen från övre skärmkanten till nedre.

Med *Sök* kan du bl.a. se vilka Windows-appar och skrivbordsprogram som är installerade, eller söka efter filer. Med *Start* växlar du till startskärmen (det nya gränssnittet). Via *Inställningar* når du bl.a. *Kontrollpanelen*.

Om du håller nere Windows-tangenten på tangentbordet och samtidigt trycker ner bokstaven X, får du upp en meny i nedre vänstra hörnet. Där finns ett antal funktioner, t.ex. *Kontrollpanelen*, *Sök*, *Utforska* och *Kör*. Det finns även andra kombinationer med Windows-tangenten, som kan vara bra.

Utforskaren

Dina bilder, dokument, filmer och musik hittar du lättast i *Utforskaren*. Detsamma gäller din dator, hårddisken, USB-minnen och andra enheter som anslutits till datorn.

Windows 8.1

Windows 8 lanserades i oktober 2012, men många användare tyckte inte om

det nya gränssnittet, och har ännu inte gått över till Windows 8. Efter ett år, i oktober 2013, kom den första uppgraderingen, Windows 8.1.

Uppgraderingen finns tillgänglig i Windows Store, och du måste ange lösenordet för ditt Microsoft-konto för att kunna ladda ner uppgraderingen.

Själva installationen tar ungefär 2 timmar, beroende på hur snabb din dator är.

I Windows 8.1 är det möjligt att starta datorn direkt med det traditionella skrivbordet i stället för att ta omvägen via startskärmen. Dessutom finns återigen en variant på startknappen. En förbättring är att man nu kan söka på alla typer av filer på ett och samma ställe.

I bilden nedan ser du en del av de nya inställningarna i Windows 8.1, som kan underlätta för oss som är vana vid det klassiska skrivbordet [Bild 4]. Aktivitetsfältet är det som är nertill på skrivbordet. Högerklicka på det och välj egenskaper. 🐣

ArkivDigital – mycket mer än kyrkböcker!

Stockholms sjömanshus mönstringsrulla för år 1753 (volym D1a:5 sid 8). Serien börjar 1749. Hos ArkivDigital finns också handlingar från en rad andra sjömanshus, bland annat från den stora sjöfartsstaden Göteborg.

När segelskutan *Carl Herman* om 54 läster, hemma-
hörande i Stralsund, vårvintern 1753 lade ut från
hamnen i Stockholm med destination Amsterdam
fanns åtta man ombord: en skeppare, en styrman
och en timmerman samt tre matrosar, en kock och
en skeppsgosse. De är noggrant noterade i Stock-
holms sjömanshus mönstringsrulla med namn, he-
mort, ålder, civilstånd, tjänsteår och födelseort. För
några finns dessutom signalement. Tjugofyraårige
matrosen Samuel Lind, bosatt i Stockholm men född
i Visby, var medelmåttig (till växten), hade brunt hår
och använde peruk.

Mycket historiskt källmaterial, som länge legat i
tryggt men inte så tillgängligt förvar i arkivens stora

magasin, är nu lätt åtkomligt: Direkt i din dator via
internet.

Det gäller inte bara kyrkböcker och bouppteck-
ningar utan mängder med andra handlingar: dom-
böcker, skattelängder, militära rullor, sjömanshus-
rullor och fängelsearkiv. För att ta några exempel. De
digitaliseras i snabb takt av företaget ArkivDigital
till stor nytta för alla historiskt intresserade forskare
– inte minst släktforskare – som nu kan komma åt
källorna när de vill och så mycket de önskar.

Allt som behövs är ett ArkivDigital-abonnemang.
Sedan kan du börja leta efter mycket mer än
födelse- och dödstider. Som exempelvis vart sjömän-
nen i slakten begav sig på sina resor!

Prova-på-erbjudande!
49 kr för en vecka

Gå till www.arkivdigital.se/kod/DS1402

Ordinarie pris: 85 kronor
Erbjudandet gäller till 31 aug. 2014

Läs mer: www.arkivdigital.se

ARKIVDIGITAL

ArkivDigital digitaliserar historiskt källmaterial med nyaste teknik och tillhandahåller bilderna via internet åt historiker, släkt- och hembygdsforskare och andra intresserade. Bolaget startade 2005 och har ca 35 anställda och 370 aktieägare.

En karelare blir svensk

Hanna

HANNA FÖDDES I JOENTAKA, METSÄPIRTTI (SKOGSPÖRTETS) FÖRSAMLING I DÅVARANDE Finland. Föräldrarna var Aleksanteri Juhonpoika (Johansson) Paukku, född 1893 i Joentaka, och Aune Jaakontytär (Jakobsdotter) Kiiski, född 1893 i Saaroinen, också Metsäpirtti. Far- och morföräldrarna var jordbrukare. I Saaroinen fiskade man också i den stora sjön Ladoga. Gården Joentaka fick namnet eftersom den låg ”bortom ån” d.v.s. Viisjoki.

Familjen Paukku kan följas bakåt till 1600-talet, då grymma krig fördes mellan ryssar och det svensk-finska väldet. Det senare trängde fram till Ladoga. Svensk folkbokföring infördes och fördes de följande århundraden till synes oberört av de två makternas förflyttningar fram och tillbaka. Språket i kyrkböckerna var svenska, men under 1800-talet gick man allt eftersom över till finska. De svenskspråkiga prästerna översatte vanligen de finska namnen till svenska. Så kunde Martti Martinpoika stå som Mårten Mårtensson i kyrkans handlingar. En rörelse för det finska medförde bl.a. att finskspråkiga började utbilda sig till präster.

Storfamilj

Gården Joentakas huvudbyggnad var stor, kanske 25 meter lång, och den växte ständigt. När en son gifte sig byggdes det till ett rum på baksidan. Det blev tre sådana tillbyggnader 1918. Det året frigjorde sig Finland från den ryske tsaren efter att ha slitits från Sverige i kriget 1808–1809. Juho Paukku (d. 1922) ägde gården med sin fru Hanna f. Lem-

metti. Sönerna var Aleksanteri, Samuli, Aapro, Emanuel och Juho. Aleksanteri (kallad Alekka) efterträdde Juho. Gårdsägarens hustru var ”emäntä”, vilken som föreståndare för hushållet har en speciell ställning i finska områden. Alekka var på den vita sidan vid frihetskriget 1918. Han hade hand om hästar och var inte i strid.

Bostadshuset (tupa) hade fem skorstenar. I början av 1930-talet bodde 31 personer i huset, av dem 22 barn. De bakade limpor tre gånger per vecka. Man bakade även 200 potatis- och havrepiroger varje lördag men redan på söndag morgon var de slut. Hannas mor Aune var den som lagade maten, bakade och städade.

Aleksanteris mor Hanna delade 1932 upp hemmanet på pojkarna. Det förefaller som om det då fortfarande var dödsbo (perikunta) efter maken Juho. När döttrarna gifte sig fick de en ko, ett får, möbler, kläder, sängkläder och husgeråd så att de kunde börja ett eget hem. ”Kapiot” innebar att döttrarna befriades från att delta i arbetet på gården ett helt år för att göra saker åt sig själva, t.ex. kläder, sängkläder och mattor.

Arbetsfördelning

Änkan Hanna f. Lemmetti kallades ”mummokka”. Hennes tal var en blandning av finsk-karelsk dialekt, ryska och svenska. Hon var cirka 150 cm lång och mörkhårig. Hanna bestämde att man bara hade råd att äta lite smör. Men de andra fruarna tog smör och godis i smyg.

I mjölkningen deltog alla kvinnorna utom mummo (Hanna). Samulis fru

Amalia och Aapros fru Hilma jobbade på åkrarna med karlarna. Alekka och Samuli var de första på åkern när våren kom.

På gården fanns många uthus, de flesta timrade: stor bastu, klädbod, mellanbod (där sov pojkarna sommartid), kornbod, mjölkstuga, stall för fem hästar (med hö på vinden) och vedbod, och lagård (man körde med häst till våningen ovanför och lastade av hö) samt iskällare. Tidigt på våren tog man in blötsnö i iskällaren och trampade den och stampade med en stock med handtag. Snön frös till is, och den höll kallt ända in i augusti. Taket blev en starkt lutande backe, där barnen åkte skidor på vintern.

Vidare fanns en bod för kördon, t.ex. de stora kärror man körde mjölk i de nio milen till Pietari (St. Petersburg) under mellankrigstiden. Alla hus var byggda av sextums stockar (15 cm), vanligen byggde man med femtums. På gården i Karelen fanns också en vagnsbod av enkla brädväggar. Där hade man finare kördon för t.ex. kyrkfärder.

Vattenledning

Från brunnen till bastun gick en vattenledning av trä, ca 30 meter lång. Den gjordes av femmeters trästockar, i vilka borrades en kanal med ungefär 5 cm innerdiameter. Stockarna klövs inte. Var stock spetsades och stacks in i nästa 7–8 cm. Ledningen låg 1,7 m under jord och frös aldrig. Det är ju numera väl känt, att karelare och andra finländare anser bastun (sauna) vara det nödvändigaste. När man fryser, när man har ont, vid alla tillfällen hjälper bastun. ”Hjälper inte sauna så är det bara döden!”

Längre norrut vid Suvanto och Taipale älv alldeles väster om Kosela fanns ett utskifte vid "Liete" med flödängar, som översvämmades av Suvanto och gav bra med kreatursfoder. Dit for Aleksanteri m.fl. och tog med sig mat för en vecka för höslätter.

Vid Ladoga drog man not och fisken hamnade i en påse nära nätets ena ände. Nätet var gjort av vita bomullsnören med flöten av träbitar. Som sänken hade man stenar i näver.

Tjärbränning i Metsäpirtti

Vid vårt besök i Kodisjoki norr om Åbo 1978 berättade Eemeli Lemmetti (Kodisjoen Eemeli) om tjärbränning i den gamla hemtrakten på Karelska näset. Man hade två järngrytor för att få en stor behållare. Den undre grytan stod på marken och något ned i denna. Från botten ledde ett rör utåt så man kunde tappa behållaren på tjära. Den andra grytan vändes upp och ner och ställdes på den första och så hade man den stora behållaren. I botten på den övre grytan, alltså högst upp, fanns ett hål så man kunde fylla på mer ved. Över hålet hade man ett lock av lera. I de sammansatta grytorna rymdes 200–300 liter stickor och bitar av tjärstubbar. Man eldade mot utsidan av grytorna.

Två timmars jobb räckte och då fick man ut 60 liter tjära. Den var så tjock att man måste värma den för användning. I början kom tjärvatten, som användes till kärrornas hjul, som var av trä. Hjulen blev fasta och hårda och klarade sig i alla väder.

En gång skedde ett missöde. Man hade matrast när det kom ut ganska tjock ånga från hålet upptill. Lerlocket var inte där. Det blev bråttom att få dit ett lock så Mietoisten Eemeli täppte till hålet med en mycket stor piirakka (pirog). Tjärnan blev litet fet men klarade sig. Piirakkan klarade sig inte.

Orostider

Inför striderna 1918 utsågs tsarens f.d. general C G Mannerheim till överbefälhavare, vilket han mottog på villkor att man inte skulle be om utländsk intervention. I början av mars 1918 fick han till

sin bestörtning och harm veta, att tyska trupper inkallats. Med finländska officerare som utbildats i Tyskland segrade man vid Tammerfors. Hårda strider ägde rum i Karelen och på andra håll, och Finland fick sin frihet. Den vita sidan segrade över den röda. En del av Ladoga kom att tillhöra Finland. Metsäpirtti låg mellan Ladoga och ryska gränsen.

Landet mellan Suvanto och Taipale älv kallas Koukunniemi (Krokudden) och är lågland. Där var det nästan omöjligt att vistas för försvararna eftersom de ryska eldledarna vid Metsäpirtti kyrkplats kunde se ner på den låglänta terrängen. För mycket länge sedan hade väldiga vattenmassor omformat terrängen, och jord hade sköljts ut i Ladoga och bildat en ö, vilken kan ha förbättrats av fiskare. Efter att ha passerat området i höjd med Paukkus ägor rinner bäcken Viisjoki norrut och ut i Taipale älv.

Mellankrigstiden

Över gränsen mellan Finska viken och Ladoga förekom under mellankrigstiden en ganska livlig trafik av agenter för olika sidor. Detta beskriver t.ex. boken "Mannen i kolboxen", som handlar om en agent för bolsjevikerna i Leningrad.

En yngre broder till Hannas far, Samuli Paukku, ska ha varit agent för Finland. En kväll 1932 kom finska tullmän flera gånger och frågade om han kommit. Han förblev borta. Han skrev från fångenskapen i Sovjet ett par gånger och behövde pengar. Alekka skickade 1500 mark men visste inte om han fick dem. Samuli dödförklarades den 3 oktober 1959. En släkting till familjen har fått uppfattningen att Samuli var dubbelagent.

Extrema rörelser

På 1930-talet gick extrema rörelser fram alltmer i Europa. Bolsjevikerna fick sällskap av nazist- och fascistregimer, och alla tre typerna visade aggressiva tendenser. Mannerheim kunde se vad som var på väg att ske. Som ordförande i försvarsrådet försökte han under 1930-talet stärka försvaret men fann inte någon större förståelse bland politikerna. Sommaren

1939 visade dock mängder av medborgare försvarsvilja genom att under sommarledigheten komma till Karelska näset för försvarsarbeten. Man samlade också ihop betydande belopp på frivillig väg. Efter en manöver på näset höll Mannerheim ett tal där han varnade för den hotande faran. Dagen därpå lyckönskade statsminister Cajander armén till att den inte försetts med material, som bara skulle komma att rosta! Politiker kunde verkligen vara aningslösa!

Krig

Några månader senare anfördes det lilla Finland av det stora Sovjetunionen. Det var en hemsk händelse även för oss i Sverige även om vi slapp krigshandlingar.

Hannas äldsta bror Veikko hade efter militärutbildning varit ledig ett par månader när han inkallades. Sju veckor före kriget inkallades alla vapenföra män. Mannarna från näset kunde ju alla stiga i trakten och kom till lokal försvarsförband. Där kunde de göra eldöverfall på ryssarna som satt och eldade. Det var svåra strider i trakten.

Evakuering

Vid krigsutbrottet blev det skyndsamt evakuering av hela befolkningen. Det gick så fort att en del fick lämna brödet som gräddades i ugnen. Evakueringen räddade befolkningen från att som grannfolket ingermanlänningarna så gott som utplånas av Stalins utrensningar och transporter till koncentrationslägren i Sibirien.

En första anhalt för familjen Paukku blev Rantasalmi, där man stannade något år. Förutom krigens väldiga kostnader fick man mer än 400 000 människor att ta hand om och ordna en ny tillvaro för. De förlorade områdena hörde till Finlands bördigaste. "Där var träden högre än någon annanstans."

I Perälä i Laihia kommun samlades många karelska familjer med barn i ett stort hus. I huset fick tre av de yngre "kurkkumätä", d.v.s. var i halsen. Två artonåringar dog, Hanna var ensam överlevande. Hon fick ligga isolerad

bakom en glasdörr i ett hastigt etablerat sjukhus. Bakom glasdörren fick mamma Aune hälsa på.

I fortsättningskriget deltog de tre äldre bröderna, Veikko, Viljo och Väinö. Alla sårades men överlevde. Veikko fick värk i ryggen av granatsplitter. Viljo fick till slut steloperera ett ben för en knäskada.

För de jordbrukande familjerna ordnades mark på olika sätt, t.ex. från kyrkojord och herrgårdar. Bostäder måste snabbt byggas i mängder. Man skapade en enhetstyp av villabyggnad för de karelska familjerna. Finländarna har alltid med en beundransvärd energi tagit itu med de svåraste utmaningar och med vapen i hand försvarat både sig själva och det bakom liggande svenska landet.

Bygga ny tillvaro

Medan familjen bodde i Perälä hade man fått mark i Vedenoja och börjat bygga sitt nya hus. Men Aleksanteri och Aune hade inte så god tur med den tilldelade marken. Den låg i Vedenoja i socknen Laihia på lerslätten innanför Vasa. Vattnet innehöll alun och var odrickbart. När det var mycket vatten i brunnen

kunde korna dricka vattnet, annars inte. Dricksvattnet måste hämtas kilometervis bort. Storebror Veikko, som var anställd på Alko i Helsingfors, kunde köpa en jättestor tunna som det varit konjak i. Den satte man på en vagn och så kunde man med förspänd häst hämta vatten.

Det blev fred 1945, men också freden var svår. Finland måste betala ett mycket stort krigsskadestånd till den segrande stormakten. Det är förlorarens lott i vår föga rättvisa värld. Just inget fanns i butikerna. Hanna fick som julklapp en gång ett stort, rött äpple. Kan ha varit 1946.

Hannas mor Aune dog den 9 december 1944 och fick sin grav vid Laihia kyrka. När Alekka blivit änkeman undrade kommunen hur han skulle klara sig. "Du får skicka barnen till Sverige!" Han svarade: "Ryssarna tog mitt hem, och nu ska ni ta barnen också!". Med tiden gifte han om sig med Anna Maria Pajari från fiskarbyn Tappari.

Skola

Fyra kilometer bort låg skolan i Perälä. Två klasser i varje sal, 1+2, 3+4 och 5+6. I skolan envisades Hanna med att

inte lära sig den österbottniska dialekten. "Min mors" heter på normalfinska "meidän äidin" men här bytte man d till r: "meirän äireen". I karelskan saknas d så det blev "meijän äitin". Tavasterna säger l i stället för d: "meilän". Hanna ville inte stanna i Österbotten – till en början ville hon väl hem. Hon fick i alla fall beröm av läraren för sin finska.

När det var snö blev det förstas skidåkning till och från skolan, vilket gjorde att Hanna och syskonen fick bra träning. Vid skoltävlingar vann Hanna alltid sin klass, även sen när alla skolor i Laihia kommun deltog. Ibland deltog skolor från flera kommuner. Hanna brukade vara bland de bästa även då. Den lite äldre brodern Martti var mycket duktig i skidåkning. En gång vid stafett hade han inga lagkamrater. Han körde alla sträckor och vann!

Mietoinen

År 1955 fick Aleksanteri köpa ett jordbruk i Mietoinen, tre mil från Åbo. Det var en avstyckning från herrgården Kaskinen. En karelare hade byggt där och sålde nu. Det förekom att tidigare boende klagade på att "evakko" (de eva-

Hanna uppmärksammades av pressen när hon blev klädsömnadsmästare.

→ kuerade) kom och tog den bästa jorden. Det var särskilt bittert för dem som förlorat allt när ryssarna kom.

Yrkesval

Redan i Laihia var Hanna på det klara med att hon skulle bli sömmerska. Läraren tyckte nog att hon borde bli något bättre. Från Mietoinen flyttade hon till Helsingfors och bodde från början hos brodern Veikko. Hon arbetade som sömmerska på olika ateljéer från november 1956 till maj 1966. Sista var hon på Ateljéer Irja Palonen. Palonen hade kunder som återkom kontinuerligt för att få krävande arbeten gjorda. Ett exempel på sådana var festklänningarna till presidentens årliga bal.

Hanna gick kvällskurser under tiden hon hade anställning och tog realexamen 1966 vid Helsingfors privatlyceum. Samma år avlade hon i Helsingfors yrkesexamen för klädsömmerskor och tilldelades sedan mästarbrev och benämndes klädsömmerskemästare. Mästarbrev var något extra även i Sverige. Efter två års studier i Jyväskylä avlade Hanna även yrkeslärarexamen för yrkesskolans klädsömnadslärare och fick snart approbatur i pedagogik vid Åbo Sommaruniversitet. Hanna var anställd som yrkeslärare i klädsömnad 1968–1980 vid Kemi yrkesskola.

Svensk medborgare

Kronofogdemyndigheten i Norrbotten hade konferens på anrika hotell Meri-

hovi i Kemi stad, Finland. Under den sista kvällens dans bjöd jag upp en av lärarinnorna från yrkesskolan – Hanna. Fler danser blev det. Vi försökte prata tyska även om jag glömt en hel del. Till kommande höst började vi träffas sedan Hanna tillbringat sommaren hos familjen utanför Åbo. När det närmade sig att Hanna skulle komma till Sverige var det bäst att börja tala svenska.

Hanna och jag gifte oss i Harads kyrka i februari 1980. Den 30 mars 1982 upptogs hon som svensk medborgare.

Under de första åren av 1980-talet fick Hanna en del kortare vikariat i Boden och Luleå. Jag tog för givet att hon lätt skulle få arbete som textillärare eftersom Hanna var grundligt utbildad inom det textila området. Men där be drog jag mig fullständigt.

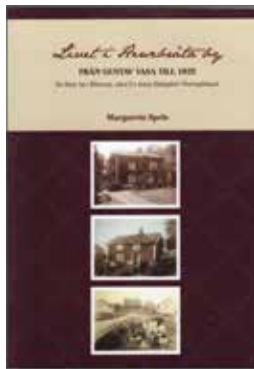
Efter ansökan om behörighet förklarade Skolöverstyrelsen den 25 oktober 1984, att Hannas examina och tjänstgöring i Finland motsvarade de svenska kraven för att vara klädsömnadslärare. Det krävdes dock en tids tjänstgöring i Sverige för behörighet. Det visade sig att man inte kunde få den lämpliga praktiken om man inte hade behörigheten! Ett föga elegant sätt att sätta den fria nordiska arbetsmarknaden ur spel.

Först efter flera år av påtryckningar gjordes en uppställning över Hannas meriter och en utbildningsplan upprättades. Hanna antogs till universitetet i Umeå och studerade under ett års tid vad som ytterligare krävdes för svensk textillärarexamen. Efter ytterligare några års kamp förklarades hon även behörig som klädsömnadslärare i gymnasiet.

Det gamla landet

År 1982 berättade gamla Metsäpirttibor att de varit på resa till Leningrad och kunnat besöka trakten de drivits från. De hade tagit en "rikstaxi" för 1000 mark och farit till Joentaka. Men föraren hade väldigt bråttom, skulle tillbaka genast. Kanske därför att det var förbjudet att besöka området. De fick tag på en annan bil med förare för 300, och nu fick de stanna så länge de ville. Någon gård fanns kvar, men hos Paukkus hade man jämnat byggnaderna och allt med marken. Bara iskällaren fanns kvar.

Senare har det blivit tillåtet att besöka trakten, och Hanna har deltagit i flera gruppresor dit. En gång träffade de ett yngre par från Centralasien, som placerats dit. Man hade fått veta, att det aldrig bott folk där. Senare har det uppförts ståtliga hus med höga stängsel runt om. 🏠

Livet i Hersebråta by - Från Gustav Vasa till 1925

Utgivningsår: 2014

Margareta Spels

Format: 297 x 210 mm

Antal sidor: 294

Förlag: Motala Margareta Spels cop. 2013

ISBN: 978-91-637-4605-5

Hersebråta är en liten by i Börrums socken i Söderköpings kommun. Men att skildra livet där från Gustav Vasa till 1925 tar drygt 300 sidor i A4-format. Ett praktverk av Margareta Spels från Motala. Här finns allt; ett myller av personer, liv och död, arbete och fest, stöld, mord och fängelse, skvaller och släktfejder och inte minst religionens betydelse in i varje detalj. Hersebråta by bestod från början av fyra gårdar och senare av tre.

- Så här såg många svenska byar ut under 1700-talet, berättar Margareta Spels.

Det betyder att man inte behöver ha anknytning till trakten för att finna boken läsvärd. För släktforskaren ger den en intressant bild av livet under århundradena och en inspiration till vad det går att hitta i arkiven.

Grunden är det Fredricsonska släktarkivet som tar sin början i 1600-talet. Margareta är född Fredricson och hennes far och farfar är båda födda vid Stora Hersebråta.

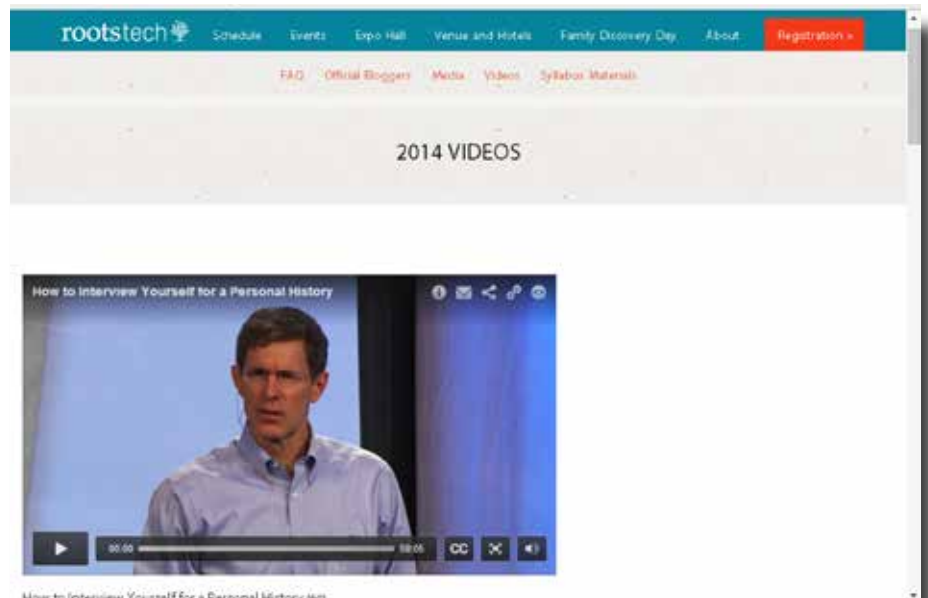
I samlingen ingår handlingar som berör hela byn, bland annat räkenskapsböcker och mängder av brev. De har hjälpt Margareta Spels skildra vardagen i byn. Inte minst har hon låtit kvinnorna komma till tals.

Där arkivet inte räckt till har kyrkböcker, bo-uppteckningar, domstolsprotokoll med mera fört henne vidare ner genom seklerna.

- Det visade sig att ägarna till byns fyra hemman var släkt med varandra, först som hel- och halvsyskon, sedan som kusiner och sysslingar. De låg i ständig tvist med varandra om ägandeskap, gränser, jord- och skogsbruksfrågor samt tillmälen, berättar Margareta Spels.

Hela tiden kompletteras texten med bilder, dokument och kartor. Hon sätter också in Hersebråta i ett historiskt perspektiv. Här finns både Dackefejden och kriget mot Ryssland med.

BÖRJE GAVÉR

https://rootstech.org

Besök mässor online

Om du önskar att du hade möjlighet att besöka Släktforskar dagarna eller någon internationell släktforskningsmessa kan ett virtuellt besök vara ett alternativ. Allt fler mässor och konferenser lägger ut inspelade föredrag med tillhörande kompendium på internet.

Rootstech i Salt Lake City, USA och *Who Do You Think You Are? Live!* i London, Storbritannien är två exempel på stora släktforskningsarrangemang som lägger ut en del material på internet så att alla kan ta del av informationen.

Det finns även många filmsnuttar från olika släktforskningsarrangemang att se på YouTube.

En fördel med att lyssna på inspelade föredrag på internet är att du kan lyssna på någon svårförstådd del flera gånger. Du kan även pausa föredraget för att t.ex. gå och ta en kopp kaffe.

Society of Genealogists (www.sog.org.uk) > Learn > Find handouts from *Who Do You Think You Are? Live here*) har lagt ut kompendium från årets *WDYTYA? Live*.

www.whodoyouthinkyouarelive.com

NY TIDNING!

Släkt HISTORIA

För dig som redan släktforskar eller som drömmer om att börja kartlägga dina rötter.

- ✓ Spännande levnadsöden
- ✓ Tester och praktiska tips
- ✓ Svar på läsarfrågor
- ✓ Unika fotografier

Fortfarande inte hittat det du söker efter?
– Hitta inspirationen i nya tidningen Släkthistoria!

LEVNADESÖDEN • VARDAGSLIV • SLÄKTFORSKNING

Släkt HISTORIA

VARJE NUMMER NYHETER • EXPERIMENT • TESTER • GUD • WEBBSVAR

ALÅT DU BEHÖVER VETA
Utvandringen till Amerika

PRENUMERERA NU!

Prova 3 nr för endast 149 kr!

SVARSKORT – SVARA I DAG!

Ja tack! Jag vill gärna prenumerera på **3 nummer** av nya tidningen **Släkthistoria** för endast **149 kr** (ord butikspris 195 kr).
Kampanjkod: SLA 793912

Ja tack! Jag vill gärna prenumerera på **6 nummer** av nya tidningen **Släkthistoria** för endast **298 kr** (ord butikspris 390 kr).
Kampanjkod: SLA 793913

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ Ort _____

Telefon/mobil _____

E-post _____

Erbjudandet gäller t o m 2014-12-30 och endast nya prenumeranter i Sverige. LRF Media AB lagrar kunduppgifter för att kunna fullgöra kundrelationer och lämna erbjudanden om egna och andras produkter. Genom att fylla i e-post och mobilnummer ger du LRF Media AB tillåtelse att kontakta dig med förmånliga erbjudanden samt skicka digitalt nyhetsbrev från tidningen Släkthistoria. För kontroll, rättelse eller anmälan om spår av personuppgifter, kontakta LRF Media AB, Box 78, 685 22 Torsby, tel: 08-588 365 88.

WEBBSVAR

www.slakthistoria.se/kampanj
Vänligen uppge kampanjkoden!

+ Digitalt nyhetsbrev

Den nya tidningen **Släkthistoria** utkommer varannan månad. Mellan varje utgåva får du som prenumerant också **digitala nyhetsbrev** som både inspirerar och ger dig många nyttiga tips.

GÖR SÅ HÄR:

1. Fyll i dina uppgifter på svarskortet och posta eller beställ via webben.
2. För att få nyhetsbrevet – **uppge din e-postadress på svarskortet** eller gör din beställning på www.slakthistoria.se/kampanj (uppge kampanjkoden)

Klipp ut och posta redan i dag!

Släkthistoria betalar portot!

Släkt HISTORIA

Svarspost
206 391 04
685 20 Torsby

Skriv din egen livshistoria

Under släktforskningskonferensen Rootstech i februari i år berättade Tom Taylor, från Pictures and Stories Inc., om hur och varför man bör intervjua sig själv för att bevara sin livshistoria. Föredraget finns att se i sin helhet på Rootstechs webbplats.

TOM, SOM HAR INTERVJUAT MÅNGA PERSONER GENOM SITT FÖRETAG som arbetar med att dokumentera livshistorier, gav flera exempel på andras historier och hur de nu bevarats i små böcker. En bok handlade om en specifik semesterresa där man rest genom många stater och sett och upplevt mycket spännande, en annan handlade om pappans gamla butik och en tredje om hur ett par träffades – hon mindes vilken klänning hon haft på sig på första dejten, han vilken bil han kört. Man kan berätta om arbetsliv, t.ex. första jobbet, och familjeliv, men även ta med sorgliga och tragiska händelser.

– Fundera på vad som är din historia. Vilka är dina bästa historier? Samla ihop historier och dela med dig av dem, uppmanade Tom.

Det är möjligt att även berätta om redan avlidnas liv genom att t.ex. intervjua syskon, barn och andra personer som kände dem väl. Det är viktigt att ställa frågor. Genom att ställa frågor lär man sig mer om både sig själv och andra. Vad, varför, när, var, hur och vem, är dina bästa vänner. Var bodde du när

du var liten? Reflektera över ditt eget liv. Vad är viktigt? Ställ frågor till dig själv. Om det är intressant att intervjua andra personer är det även intressant att intervjua sig själv.

Din historia

Det kan kännas överväldigande att skriva om sitt liv. Men dina livshistorier måste inte vara kompletta, omfattande och kronologiska. Du kan ta små delar och göra dem till trevliga berättelser. En liten avgränsad historia kan bli en bok. Att komma igång och skriva kan vara svårt. Därför kan det bästa sättet att spara historier på vara genom intervjuer som spelas in. Processen är i allmänhet enklare och mindre tidskrävande än att skriva en personlig historia från början.

Eftersom det inte finns någon annan som du i hela världen är du intressant. Berätta din historia. Fundera på om du skulle vilja veta mer om dina föräldrars, mor- och farföräldrars eller förfäders liv. Svaret är antagligen ja. De i framtiden kommer därför att vilja veta mer om dig. Om du inte bevarar dina historier, vem kommer att göra det?

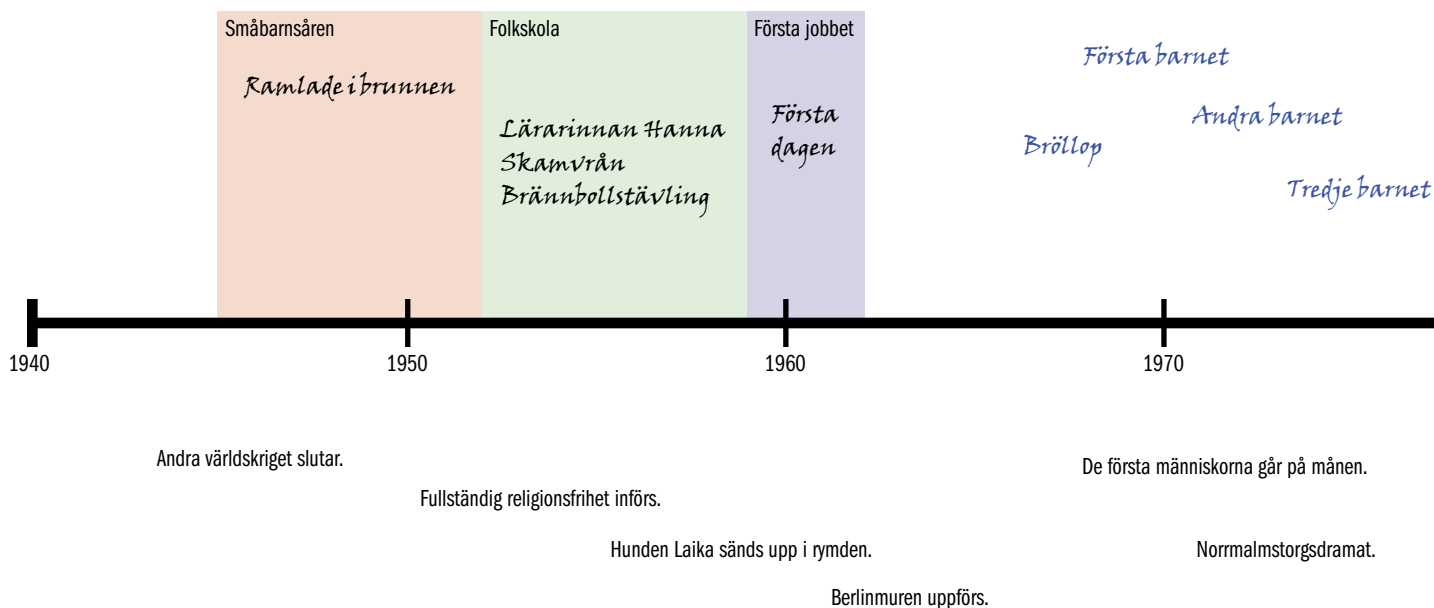
Ta dig tid att intervjua dig själv. Det kanske tar en timme eller två att genomföra intervjun. Sedan följer några timmars arbete med transkribering och redigering om du väljer att göra en bok. Börja med en historia. Sedan kanske du fortsätter med fler.

Anledning till självintervju

Det är inte nödvändigt att intervjuas av någon annan när man genomför en intervju om sin personliga historia. Att intervjua sig själv har faktiskt flera fördelar. Det är bekvämt att kunna bestämma helt över när och var intervjun ska ske och du kan arbeta i din egen takt och endast ta upp de frågor som är viktiga för dig. Det kan kännas enklare att prata i en mikrofon när man är ensam, men man måste vara medveten om att man ofta talar tydligare och livligare om någon lyssnar. Du känner dig själv och förstår vad du vill uppnå med din personliga historia.

Förberedelse

En bra intervjuare är väl förtrogen med sitt ämne efter att ha förberett sig innan intervjun. Förberedelse är lika viktigt

➔ när du intervjuar dig själv, det kommer t.ex. att hindra dig från att svamla.

1. BESTÄM SYFTE

Varför berättar du din livshistoria? Vad hoppas du uppnå? Skriv ner det och återkom till det ofta. Ditt syfte kommer att hjälpa dig välja vad du ska prata om i din intervju.

2. BESTÄM MÅLGRUPP

Vem pratar du med? Vem kommer att höra eller läsa vad du har att säga? Skriv ett klart uttalande om vem din personliga historia är avsedd för. Det kan hjälpa att ta fram ett foto att titta på och låtsas att du pratar direkt till personen eller personerna.

3. BESTÄM OMFATTNING

Vad ska du prata om? Hur brett eller smalt är ditt ämne? Begränsa och var så specifik som möjligt.

4. GÖR EN TIDSLINJE ÖVER DITT LIV

För att hitta dina bästa historier måste du tänka på alla möjligheter, från hela livet. Brainstorma fram personer, platser och händelser i ditt liv och notera dem på en tidslinje. Skriv ner allt du kommer att tänka på, du kommer att begränsa dig senare. Ta hjälp av historiska händelser. Blanda både internationella och nationella händelser med mer lokala saker som

t.ex. när första bilen eller TV:n kom till byn. Vissa händelser kan locka fram många minnen, inte bara om den historiska händelsen utan om hur livet var just då. Datum från din släktforskning som t.ex. när de närmaste familjemedlemmarna föddes och dog passar också in i tidslinjen.

5. VÄLJ MINNESUTLÖSANDE FRÅGOR

Välj vilka minnesutlösande frågor du kanske vill prata om. Listor med frågor finns t.ex. på The StoryCorps och Family Searches webbplatser.

6. GRANSKA DINA FOTON

Ett av de bästa och enklaste sätten att hitta historier är att ta fram en bild och spela in när du berättar alla minnen kring den. Gå snabbt igenom dina bilder och välj bara några få som passar ditt syfte, målgrupp och omfattning. Samla, identifiera, organisera och skanna dina bilder.

7. PRIORITERA DINA BERÄTTELSE

Lista de viktigaste idéerna från tidslinjen, brainstormingen och de minnesutlösande frågorna. Vad ber om att berättas? Vad skulle andra vara nyfikna på? Lista dina topp 3 till 10 viktigaste berättelser. Om du endast kan berätta en, vilken skulle det vara? Ge ett arbetsnamn till varje

berättelse och skriv ner några meningar som du kan återkoppla till i intervjun. Problem och smärta ger historier och kunskap. Glöm inte att även ta upp dessa ämnen. Dela med dig av dina problem, men berätta inte för sorgliga historier, det bör finnas något upplyftande som avslutar historien.

8. HITTA EN TYST VRÅ

Välj en ostörd, tyst plats där du kan sitta bekvämt och berätta din historia. Eliminera bakgrundsljud så mycket som möjligt (stäng av högljudda kylskåp, fläktar etc.) Börja sedan berätta, en historia i taget. Prata med din vanliga röst. Även en kort inspelad personlig berättelse är bättre än ingen alls!

Inspelning

Det finns många olika inspelningsmetoder att välja mellan. Om intervjun ska bevaras som en inspelning och inte transkriberas kan en digital diktafon vara bästa valet då ljudkvaliteten blir ganska bra. Ett enkelt och billigt alternativ är att skaffa en inspelnings-app till sin smarttelefon eller surfplatta. Det går även bra att spela in ljud direkt till datorn via mikrofon eller headset. En videospelning

Släkträff i USA

Resa till Afrika

Pension

Olof Palme mördas.

Färjan Estonia förliser.

Utrikesminister Anna Lindh knivmördas.

gör det möjligt att även kunna se ansikte och kroppsspråk på den som berättar, vilket är ett plus, men många är mindre bekväma på film. Eventuellt kan du välja att använda ett röststyrningsprogram som transkriberar ditt tal automatiskt medan du talar, men en stor nackdel är att programvaran inte alltid är så bra på att tolka vad du försöker säga.

Spara

Spara din inspelning på flera olika medier och i olika format. Lagg intervjun på en cd-skiva eller spara som en digital fil på en usb-sticka och ge till dina nära och kära om du vill sprida din historia. Du kanske även vill skicka en kopia till ditt lokala bibliotek.

Transkribera din inspelning för att göra en bok. Sprid texten som den är eller justera och redigera din historia och komplettera med bilder till en fin bok.

Skapa en bok

Du kan redigera mycket om du vill, men det behöver inte vara perfekt, det är bättre att i alla fall ha något sparat. Men en väl redigerad text är lättare att ta till sig.

Tom spelade in en intervju med sig själv om ett sommarjobb på en farm han

hade som tonåring. Han kompletterade historien med att även intervjua farmaren som var hans chef den sommaren.

– Mitt mål för 2014 är att göra tolv böcker – en per månad. Du kan ha roligt när du dokumenterar dina historier, och det borde du ha. Det finns saker som vi bör och kan göra själva. Spela in dina historier! 🌱

Länkar

Historiska händelser

- www.popularhistoria.se/artiklar/100-handelser-som-skakade-sverige
- www.historiesajten.se/historia.asp
- http://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_modern_history

Frågor

- <http://storycorps.org/great-questions>
- www.yourstory.utah.edu/triggers.html
- <https://familysearch.org/blog/en/52-questions-52-weeks>
- http://familysearch.org/learn/wiki/en/Creating_A_Personal_History

Det behöver inte vara försent att intervjua släktingar som kanske lider av demens eller Alzheimers. Om man söker på internet finns mycket information om hur man kan göra för att locka fram minnen med hjälp av minnesutlösande frågor och reminiscensmetoden. Reminiscensmetoden bygger på att alla sinnen aktiveras med hjälp av föremål, dofter, bilder och ljud.

HELGE OLSSON
helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

SVEN LÖVFORS
sven@lovfors.se

MacFamilyTree – en kort översikt

Macspalten bjuder den här gången på en gästsribent, Rolf Philipsson, som presenterar släktforskningsprogrammet MacFamilyTree.

MACFAMILYTREE ÄR FRAMTAGET I USA AV SYNIUM SOFTWARE. DET amerikanska ursprunget märks på utformningen men har efter hand tonats ner i den svenskspråkiga versionen och idag tycker jag att det fungerar mycket bra för oss som har huvuddelen av vår släkt i Sverige. Jag känner att jag fått gehör för de synpunkter jag skickat in till Synium Software.

Programmet har utvecklats en hel del under de senaste åren. Det är självinstruerande och därmed lätt att förstå. Dessutom finns ett exempelträd med i programmet – John F Kennedys släktträd. Har man en tidigare forskning kan man importera den genom en Gedcom-fil. Vill man starta en ny forskning eller bygga ut den importerade Gedcom-filen finns det ett par bra arbetssätt.

1. *Arbeta i Redigera > Interaktivt släktträd*
2. *Arbeta i Redigera > Personer*
3. *Arbeta i Redigera > Familjer*

Framför allt tycker jag att det interaktiva släktträdet ger en mycket bra översikt över familjen och släktskapet.

Naturligtvis finns möjligheter att lägga in media av olika slag, inte bara allmänt hos varje person utan även foton på specifika händelser.

Under fliken Redigera

I menyn till vänster finns valen: *Interaktivt släktträd, Personer, Familjer, Galleri, Platser, Källor, Göromål, Forskningsassistent, Family Search, Sök på internet, Familjfrågesport, Databasunderhåll* och *Sök*.

Vid valen *Interaktivt släktträd* och *Personer* visas längst till höger en total personlista. Väljer man *Familjer* visas till höger alla personer med tillhörande partner. Vid *Platser* visas samtliga inmatade adresser och vid *Källor* och *Göromål* motsvarande sammanställningar.

Family Search: Här kan man skapa ett kostnadsfritt konto för att söka personer. Jämför DISBYT.

Sök på Internet: Möjlighet att via programmet söka på internet och i en rullgardinsmeny finns förslag på olika databaser.

Familjfrågesport: Slumpvisa frågor ställs om personer i forskningen. I mitt tycke en lite onödig detalj.

Databasunderhåll: Med till exempel möjlighet att hitta dublettpersoner, söka efter felaktigt ihopkopplade partners, hitta oläsbara datum etc.

Sök: Söka i forskningen via namn eller datum.

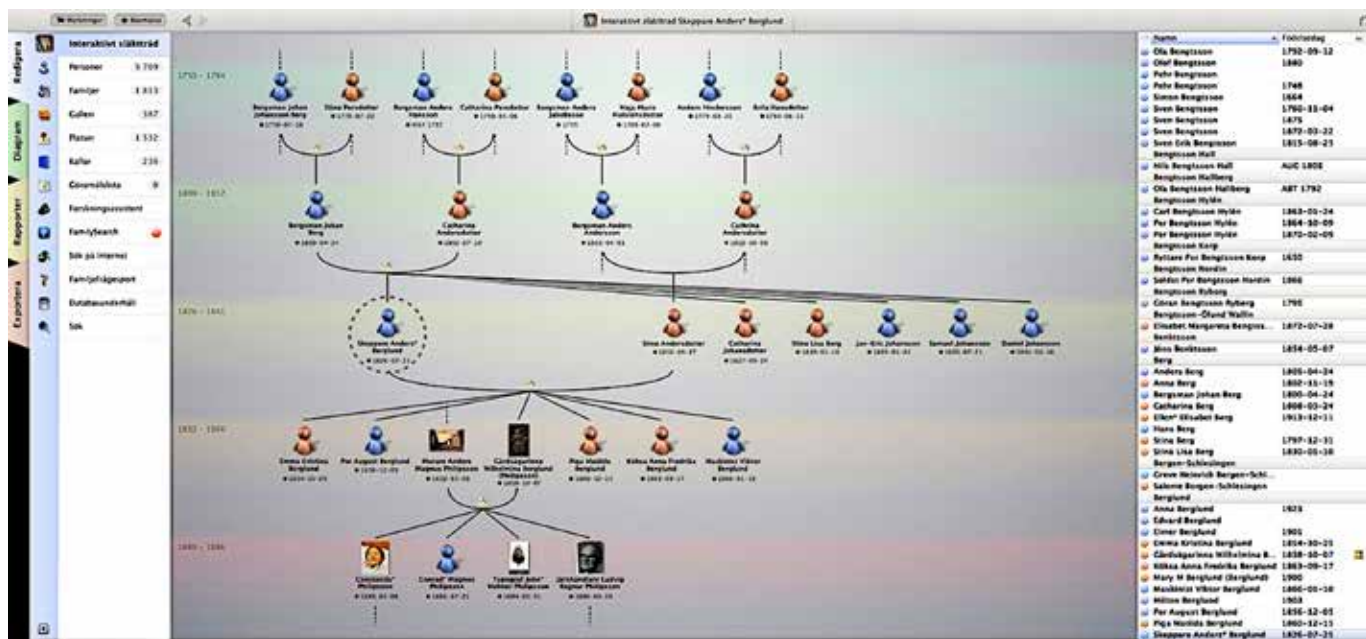
Under fliken Diagram

Virtuellt träd: Ett 3D-diagram som i mitt tycke blir rörigt och oöverskådligt om man inte kraftigt begränsar antalet generationer.

Statistiska kartor: Träddiagram, Timglasdiagram, Antavla, Dubbel antavla, Stamtavla, Tidslinje, Statistik, Fjäderdiagram, Släktskapsdiagram, Genogram, Namnfördelning, Sprade diagram.

Under fliken Rapporter

Personrapport, Familjerapport, Släktskapsrapport, Berättande rapport, Platsrapport, Händelserapport, Rimlighetsrap-

Interaktivt släkträd under fliken Redigera i MacFamilyTree.

port, Rapport över bemärkta personer, Födelsedagsrapport, Personlisterapport, Vigsrapport, Göromålsrapport, Källrapport, Antavlerapport och Sparade rapporter.

Under fliken Exportera

Gedcom-export, Skapa webbplats, Webbplats på *MacFamilyTree.com* (kostnadsfri registrering).

Jag har använt MacFamilyTree sedan version 6 sommaren 2010. Jag har som nämnts haft en del synpunkter på programmet och fått gehör för en del. Den lite större anmärkningen jag haft har varit att man under Adresser även i den svenska versionen haft både Stat och Land, vilket naturligtvis passar bra i USA men blir lite konstigt när man som jag har 95% svenskar i forskningen. Det har man nu ändrat till Län och Land.

Utvecklingen av programmet pågår kontinuerligt och det som jag ser som det bästa i programmet är det interaktiva släkträdet. Det är överskådligt och blir mycket trevligt att jobba i. Särskilt på de anor där man kan lägga in porträtt.

MacFamilyTree är i skrivande stund framme vid version 7.1.5. Det kräver OS X 10.7.5 eller senare och kan köpas på App Store för 379 kr. Testversion finns.

För den som dessutom vill ha sin forskning med sig i en iPad eller iPhone finns MobileFamilyTree för iOS.

ROLF PHILIPSSON

Personrapport under fliken Rapporter i MacFamilyTree.

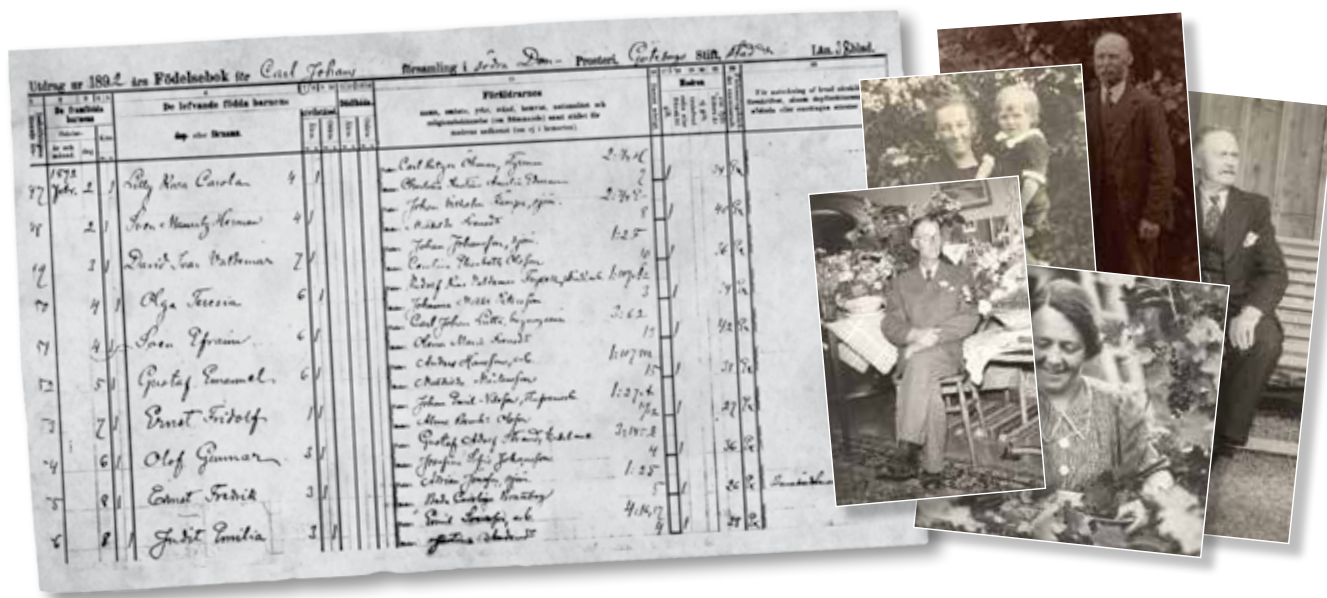
Nu ännu fler sökbara födelseuppgifter hos Ancestry.se!

Nu har vi gjort ännu en uppdatering av databasen med namnindexerade födelseuppgifter och indexerat födslar för ytterligare tio år. Uppdateringen innehåller 1,6 miljoner uppgifter om födslar mellan 1860 och 1869. Det går nu att söka i totalt 12,2 miljoner födslar mellan åren 1860 och 1941.

De uppgifter som har indexerats är barnets förnamn, födelsedatum och födelse församling samt föräldrarnas namn och födelsedatum. Samtliga dessa uppgifter är sökbara vilket innebär att du till exempel kan söka på ett barns namn för att hitta dess föräldrar eller söka på föräldrarnas namn för att hitta ett barn.

Att söka bland födelseuppgifterna och att titta på sökresultatet är gratis, du behöver bara registrera dig med namn och e-postadress om du inte redan gjort det. Om du även vill titta på bilden för att se ytterligare information, som till exempel var familjen bodde när barnet föddes, behöver du ha ett abonnemang hos Ancestry.se.

Läs mer på www.ancestry.se

Livshistorier är släkthistorier

JAG ARBETADE PÅ ETT VÅRDHEM 2000–2004. I MITT ARBETE med arbetsterapi serverade jag de boende saft, te och kaffe. Jag spelade kort och pratade med min lilla grupp av människor med demens, men eftersom jag hållit på med släktforskning och lokalhistoria sedan 1970-talet, kunde jag inte låta bli att även fråga var de kom ifrån.

I norskt fängelse

En norska, Aslaug, berättade att hon var från Hønefoss, där hennes far hade varit fängelsedirektör på 1920-talet och 1930-talet. Det var spännande, och när hon hade berättat sin historia under flera dagar föreslog min avdelningschef att jag skulle skriva ner Aslaugs berättelse till vårdhemmets lilla tidning. Jag skickade ett mejl till Hønefoss för att få ett foto av fängelset och fick ett mycket positivt gensvar. De hade bilder från fängelset, men ingen information om människorna på bilderna. De bad mig skicka en kopia av Aslaugs berättelse, som jag hade illustrerat med ett foto av hennes föräldrar. Följande år kom ett häfte från Ringkrikkemuseet med min historia om henne översatt till norska. Vårdpersonalen berättade att hon fick mindre lugnande medel efter att hennes berättelse blivit synlig. Huruvida detta är sant, kan jag inte garantera, men jag såg ofta hur de äldre först var blyga och kände att de inte kom ihåg, men efter flera dagars samtal hade jag fått ihop en berättelse som de var mycket stolta över när vi läste upp högt. Jag hade patienter som var födda i Stockholm, Köln, Hamburg, Ukraina,

Jylland, Fyn, Färöarna, och främst från Holte, Søllerød och Vedbæk. En person hade varit guvernör på Grönland.

Långtidsminnet är bättre

Jag fortsatte locka fram de äldres minnen, och flera släktingar stoppade mig och berättade att de hade trott att deras far eller mor inte kunde komma ihåg någonting. Om de anhöriga frågar vad de fick till middag så kan de inte svara. Den informationen ska lagras i korttidsminnet. De kommer heller inte ihåg om någon varit på besök, de äldre tycker ofta att det var länge sedan någon varit på besök eftersom de inte minns.

En patient trodde att hon inte mindes något, men när vi pratade om den 4 och 5 maj 1945 (Danmarks befrielse från den tyska ockupationen) kom minnet tillbaka. Jag skrev ner hennes berättelse som sedan kom med i vår tidning. När vi närmade oss jul frågade hon om hon kunde köpa tio nummer av tidningen där hennes berättelse fanns med, eftersom hon ville ge ett exemplar till var och en av sina tio barnbarn i julklapp. Dessa minnen är familjehistoria, och det är sådana vi släktforskare ofta önskar vi hade om en mormor eller farmor.

En söt, äldre dam som nästan var blind berättade sin historia på tu man hand och ville inte att den skulle komma med i tidningen. Det respekterade jag. Efter hennes död kom hennes son och frågade om jag kunde berätta något om hans mor. Han hade börjat med släktforskning och visste att jag hade pratat mycket med hans mor. Jag berättade det

jag kunde komma ihåg och vissa saker var sådant han inte hade en aning om.

En morgon hörde jag att en man ropade inifrån ett rum. Jag hade inget att göra i rummen, men jag gick in och frågade om han behövde hjälp. Han var mer intresserad av vem jag var, och jag passade på att fråga honom om vad han hade gjort i sitt liv. Han hade varit trädgårdsmästare på sjukhemmet. Jag var där mindre än två minuter eftersom jag hade andra arbetsuppgifter att sköta, men senare skrev jag ner vad han sagt till mig. Nästa dag pratade jag med honom i ytterligare två minuter. Efter mer än fjorton dagar kunde jag pussla ihop hans berättelse. Han hade inga barn, men en syster som var mycket glad över att hans berättelse fanns bevarad i vår tidning. Jag hade inte tid att på arbetstid renskrivna historierna, men var så intresserad att jag gjorde jobbet på min fritid.

Människors identitet

Livshistorien betyder mycket för enskilda individer och familjer, men den har också en stor inverkan på vårdgivaren som lär känna patienten bättre. I berättelserna ryms även en hel del lokalhistoria och kultur. Många tycker nog att det inte finns tid att bry sig om detta på dagens vårdhem, men de anhöriga kan få ut mycket av dessa samtal som ofta handlar om skola och barndom. Jag tyckte att det var så viktigt att jag samlat in mer än 40 livsöden, både korta och lite längre texter, och publicerat dem i boken: Livshistorier fra et plejehjem: fortalt 2000–2004, som publicerades 2013. 🍄

Som du frågar får du svar – intervjuns svåra konst

EN AV GRUNDERNA INOM SLÄKTFORSKNING ÄR ATT MAN SKA prata med de äldre släktingarna innan det är för sent. Innan Arkivalieronline la ut kyrkoböcker från efter 1891 på internet var det ofta en förutsättning för att komma igång med släktforskning att man kunde fråga sina föräldrar, mor- och farföräldrar eller syskon efter namn, platser och tider för de viktigaste händelserna i äldre släktingars liv. Arkivalieronline lägger upp nya kyrkoböcker i en jämn ström, så det är bara en tidsfråga innan alla fram till 1960 ligger där. Men det är ju inte bara fakta som man är intresserad av. Det är ofta intressant att höra hur det dagliga livet var och hur högtider firades.

Är det nödvändigt med intervju?

Om du redan vet vad du vill veta, finns det väl ingen anledning att intervjua dina familjemedlemmar? Kan du inte bara läsa dig fram till det du vill veta? Inte nödvändigtvis. Du kan läsa rapporterna i tidningen, men du får aldrig veta hur din familj upplevde en stor händelse om du inte frågar. Du kan inte ens ta en pålitlig källa som Statistiska Centralbyrån som garant för hur den genomsnittliga svensken är. 2014 beskrivs den genomsnittliga svensken som Anna Maria Andersson, 42 år gammal och Karl Fredrik Johansson, 40 år gammal. Herr och fru Medelvensson är gifta, men inte med varandra. Familjen har två barn, en fjor-

tonårig son och en elvaårig dotter. Anna Maria jobbar inom vård och omsorg, Karl Fredrik inom tillverkningsindustrin. Det är upp till dig att bedöma hur väl du passar in på den beskrivningen, och hur många du känner som passar in.

Hur ställer du frågor?

Frågor kan ställas på många olika sätt: Slutna frågor som "Vad åt du till frukost när du var barn?" och "Vad var ditt favoritämne i skolan?" är frågor utan baktankar som du kan följa upp med ytterligare frågor. Åt den intervjuade havregrynsgröt till frukost kan du fråga om det gällde alla sju dagar i veckan, eller om något annat åts under helgen. Om favoritämnet var matematik kan du fråga om den intervjuade alltid har varit förtjust i siffror. Öppna frågor som "Hur såg en måltid ut?" och "Hur såg en skoldag ut?" är upplagda så att den intervjuade reflekterar över frågorna och ger längre svar.

Ofta blir det naturligt att börja intervjun med några slutna frågor så att den intervjuade kan värma upp sig och förflytta sig tillbaka i tiden, innan du ställer öppna frågor. Avgränsande frågor som "Tyckte du om maten?" och "Ville du gå i skolan?" är frågor som bara kan besvaras med ja eller nej. De ska bara användas i begränsad omfattning. Och ställer du frågor som "Har du slutat dricka?" kan man inte svara utan att sätta sig själv i dålig dager. Om man svarar ja, visar man att

man har haft ett problem. Om man svarar nej, verkar man fortfarande ha problem.

Utmanande frågor som "Vad är skillnaden mellan att vara barn på 1930-talet och idag?" gör att du kan få fram nyanser och perspektiv som relaterar till just din familj. Ledande frågor som "Lärde sig inte barnen mycket mer i skolan när du var liten?" och retoriska frågor som "Visst är det så att ...?" bör undvikas eftersom du förmodligen bara kommer att bekräfta vad du frågar. Är det en fråga som du vill ha klargjord är det bättre att formulera om den till t.ex. "Hur tycker du att skolan har förändrats jämfört med när du gick i skolan?"

Frågor som börjar med vem, vad, var, hur och varför är bra eftersom de uppmuntrar den intervjuade att svara med fler ord än enbart ja eller nej.

Intervjuguide

Förbered en lista med frågor som du vill ha besvarade. Vissa människor tycker att det är lätt att berätta om sig själva, medan andra behöver få några frågor innan de kommer igång att berätta om det som intresserar dig. Du kan ha nytta av att ha formulerat några frågor i förväg så att du är säker på att du får svar på de viktiga frågorna. Det kallas en intervjuguide.

Vad kan man fråga om?

Kanske finns det något specifikt du vill veta, som hur din farfar var eller varför

faster Mona flyttade till andra änden av landet. Du kan fråga om väldigt vardagliga saker. När Per Albin Hansson blev statsminister eller liknande kan du enkelt slå upp, så det borde inte vara en av dina viktigaste frågor. Fråga hellre hur man fick vardagen att fungera. Hur gjorde man till exempel när man fick barn innan det fanns moderskapsförsäkring eller föräldraledighet? "Hade man föräldraledighet då?" och "Hur lång var föräldraledigheten då?" är relevanta frågor att ställa. Hur firades födelsedagar, påsk, pingst, etc. i just din familj? Skiljde sig era traditioner från grannens?

Du kan också ställa frågor om tidsandan. Var de stora världshändelserna bara något man läste om i tidningen eller hörde på radio, eller påverkade de intervjupersonens tankar och vardag? Under 1950-talet fruktades atombomber och spänning mellan öst och väst. Hur upplevde den intervjuade det? Var det något man tänkte på? Såg de när Ingemar Johansson blev tungviktsmästare? Var befann de sig när Olof Palme sköts? Ändrades den intervjuades tankar om världen efter den 11 september 2001? Vill man ha inspiration till denna typ av frågor är tillgång till tidningar eller årsböcker en bra idé. Man får en bra känsla för hur tidsandan var och vad som intresserade redaktörerna. Tro mig, det finns många saker som man har glömt. Även fotografier är ett bra hjälpmedel för att stödja minnet. Du kan ladda ner en lista

med frågor på danska här: www.landsarkivet.kb.dk/genealogi > Downloads > Huskeliste til interviews og erindringer, eller på svenska här: www.ellisland.se > Släktforskning > Dokument (pdf:er) > Livsdokumentation.

Under intervjun

Hitta en tid som passar både dig och din intervjuperson. Se till att ni inte blir störda om det går att undvika. Ta med frukt, tårta eller blommor för att skapa en god stämning. Försök att få intervjun genomförd som ett vanligt samtal. De flesta känner sig bekvämare med ett samtal än en intervju. Du ska dock prata så lite som möjligt, fokusera på att ställa frågor som får ditt intervjuobjekt att ge långa svar. Ställ detaljerade frågor utan att bli för närgången om det är något som den intervjuade uppenbarligen inte vill prata om. Men detta betyder inte att du inte ska ställa frågor om livets sorger, kanske vill den intervjuade berätta. Var inte rädd för tystnad under intervjun. Du får de bästa svaren om du ger den intervjuade tid att tänka efter.

Intervjuarens roll

Som intervjuare bör du veta så mycket som möjligt om det du vill fråga om. Men undvik att verka som att du tycker att du vet bättre än den du intervjuar. Kom ihåg att du pratar med den intervjuade eftersom du vill veta vad denne har upplevt. Ställ tydliga, enkla och korta frågor. Tala tydligt och begripligt. Var avslapp-

nad och ge den intervjuade tid att prata färdigt. Ställ följdfrågor på det som den intervjuade lagt vikt på. Utvärdera kontinuerligt om du får information du kan använda, eller om du bör styra intervjun med dina förberedda frågor.

Nackdelar med intervjuer

Du bör vara medveten om att minnet inte är lika bra hos alla. Det behöver inte nödvändigtvis ha något att göra med åldern, men man kommer bäst ihåg det som intresserar en. Det är lättare att komma ihåg känslor än fakta. Så kontrollera de fakta du kan. Nämnar ditt intervjuobjekt att systemen Maria konfirmerades 1927, så kontrollera om det verkligen var 1927 och inte 1928. Det var länge sedan, och man kan mycket väl minnas fel. Minnet måste ibland hjälpas lite på traven. Det betyder inte att du ska ställa ledande frågor. Om du har möjlighet kan det vara lämpligt att besöka ditt intervjuobjekt vid flera olika tillfällen. Då ställer du inte samma frågor än en gång, men den intervjuade kanske har tänkt vidare på det ni talade om senast och kan komma med rättelser eller tillägg. Du kanske har med dig en papperskopia av föregående intervju så att du lätt kan fråga om du förstått rätt och om den intervjuade har några tillägg.

Fotografier är ett sätt att hjälpa minnet på traven. Det kan vara då man får veta att syster Ellens långa hår alltid var så svårt att reda ut eftersom det var så

Huskeliste til livsløbsinterviews og erindringer

Fortællinger og erindringer om slægten

Dine forældre

- Hvad hed dine forældre?
• fuldt navn – men også evt. "kælenavn"
• hvor var de født/konfirmeret
• hvor blev de gift (evt. hvor er de begravet?)

Hvad kan du huske om dine forældre som personer?

- Udseende
- Vaner
- Talemåder
- Holdninger
- Skolegang og uddannelse
- Arbejde
- Fritidsinteresser/hobbies
- Fx politisk eller religiøst engagement
- Foreningsliv
- Det holdt de af: musik, tøjstil, livretter, etc.

Fortæl om særlige episoder om din far og mor, som du kan huske

- Hverdagsbegivenheder
- Fester og højtid

Dine bedsteforældre

- Hvad hed dine bedsteforældre?
• fuldt navn – men også evt. "kælenavn" – hvad kaldte du dem?
• hvor var de født/konfirmeret
• hvor blev de gift (evt. hvor er de begravet?)

Hvad kan du huske om dine bedsteforældre som personer?

- Udseende
- Vaner
- Talemåder
- Holdninger
- Skolegang og uddannelse
- Arbejde
- Fritidsinteresser/hobbies
- Fx politisk eller religiøst engagement
- Foreningsliv
- Det holdt de af: musik, tøjstil, livretter, etc.

Fortæl om særlige episoder om dine bedsteforældre, som du kan huske

- Hverdagsbegivenheder

Livsdokumentation (frågor)

Ditt navn

Fødd
Födelseort
Födelseförsamling
Län

Bostadsadress

Mor- & Farföräldrar

Vad heter/hette din mamas föräldrar (mormor/morfar)?
När och var var de födda och var bodde de?
Vad arbetade de med?
Har du personliga minnen av de? Beskriv...
Vad heter/hette din pappas föräldrar (farmor/farfar)?
När och var var de födda och var bodde de?
Vad arbetade de med?
Har du personliga minnen av de? Beskriv...
Kände du dina mor- & farföräldrar väl?
Vad har du hört om din mormor & morfars föräldrar? Beskriv...
Vad har du hört om din farmor & farfars föräldrar? Beskriv...
Har du någonsin träffat dom?

Föräldrar

Vad heter/hette dina föräldrar?
När och var var dom födda och var bodde de?
Vad arbetade de med?
Har du personliga minnen av de? Om nej, hur kommer det sig?

Din barndom

Var föddes du?
Har du syskon? Namnge...
Var föddes dina syskon?
Beskriv din relation till dina syskon (slagsmål, hjälpsamma m.m.)
Hur blev du uppfostrad? Strängt/fritt, forekom aga?
Vilka straff har du eventuellt fått av dina föräldrar?
Beskriv en händelse där dina föräldrar eventuellt blivit riktigt arg på dig?
Vilken typ av hus bodde du i som liten?
Var bodde du?
Bygdes huset av familjen eller köptes det? Vet du ungefär vad huset kostade? Tog familjen lån?
Fanns det fler hus där du bodde?
Om du flyttat under din barndom, berätta vart och när och vad du kommer ihåg av varje hus.
Berätta också varför ni flyttade.

Frågelistor från webbplatserna för danska landsarkivet och Ellis Island.

lockigt eller att det bror Peter lekte med vid vinbärsbusken var ett "stall", där korna var stora stenar, de meget små stenarna var kycklingar och stenar med håll i var hästar. De små detaljerna som ingen vet noget om 50-70 år senere kan vara de mest interessante.

Hur ska intervjun sparas?

Det finns flere sätt att spare de svar du fått. Det enklaste sättet är att skriva ner svaren. Vill du vara sikker på att få med alle detaljer ska du spela in intervjun; antingen enbart lyd eller både lyd og bild. Senare kommer du att vara glad at du har mulighed at åter kunne høre og se personen du interviewede. Det är interessant at høre hur den interviewede uttrykker sig, med ordval, eventuelt dialektalt uttal og kroppsspråk, etc. Det finns flere sätt at spela in intervjun på, t.ex. med hjælp av diktafon, mobiltelefon, videokamera eller webbkamera. Vælg det som passer dig bést. Öva i förväg på hur man använder de tekniska hjælpemedel du vælger så at ditt interviewobjekt slipper bli oroligt eller irriteret över at vænta på at du ska få allt at fungere, eller at du kommer hem og

upptäcker at inget har spelats in. När du ska göra renskrivningar av intervjun baserat på de inspelningar du har gjort kommer du at upptäcka hur vigtigt det är at lydopptagningen är av god kvalitet. Du kommer även at upptäcka om du ställt vaga frågor som den interviewede inte forstått, vilka ämnen denne tyckte var vigtiga og om noget ämne kanske är för känsligt för at tas opp igen.

Avslutning

Det är interviewarens ansvar at se till at det blir en bra intervju, för om det inte blev bra beror det på at interviewaren inte var tillräckligt förberedd. Kom ihåg at efter intervjun tacka för samtalen. Den person du pratade med har ändå lagt ner tid på at hjälpa dig med information.

Sammanfattning

1. Förbered dig hemma. Bestäm vad du vill veta och ha frågor förberedda.
2. Ge plats för tystnad og eftertanke.
3. Gör en bra efterbehandling. Renskriv intervjun og utvärdera den tillsammans med ditt interviewobjekt. Med ett "Tack för hjälpen" kommer man långt. 🙏

Mor- & farföräldrar

- Kände du dina mor- och farföräldrar väl?

Föräldrar

- Vad arbetade dina föräldrar med?

Din barndom

- Var föddes du?
- Vad var du rädd för som barn?

Familjerelationer

- Hur tvättades kläderna?
- Höll familien kontakt med släkten?

Högtider

- Gick du till kyrkan på söndagar?
- Hur firade ni julhelgen?

Utbildning

- Hur många år gick du i skolan?
- Vad gjorde du på sommarlov?

Karriär

- Vad har du jobbat med efter skoltiden?
- Vad tjänade du ungefär?

Vuxenliv

- När og var träffade du din make/maka?

Filosofi

- Vad har givet dig mest glädje og lycka i livet?

Insändare

Skicka din insändare till diskulogen@dis.se.

Diskulogen förbehåller sig rätten att koncentrera insändare.

Släktforskning kan bli reproducerbar och effektiv forskning

SLÄKTFORSKNINGEN LIDER AV PROBLEM MED TVIVELAKTIGANOR FRÅN FORNTIDEN och av bristfälliga källangivelser. Som exempel på det första läste jag om en forskare med en farao från forna Egypten som anfader. Det är svårt att tro att det finns väl underbyggd dokumentation för det släktskapet.

Det finns många goda råd om vikten av att redovisa sina källor men få forskare följer råden. Jag undersökte 30 antavlor på internet och endast två av dessa uppvisade användbara källangivelser medan 24 sidor inte uppgav några källor. Några av dessa forskare registrerar förmodligen källor men väljer att inte redovisa dem. Det är bekymmersamt eftersom viktigt arbete osynliggörs. Skälet till att inte visa källor kan emellertid vara att programmen hanterar informationen otympligt, men då ska dessa ändras, inte god forskningssed.

Denna problematik ger vår forskning rykte om sig att vara icke reproducerbar och ovederhäftig. Seriöst bedriven släktforskning är emellertid "riktig" vetenskap. Jag föreslår därför att vi använder, den inom andra vetenskapsområden vanliga, granskningsprocessen. Låt oss tänka att det finns tidskrifter där släktforskare kan publicera resultat i form av artiklar som har granskats av kunniga kollegor. Andra släktforskare

kan citera uppgifter ur professionellt bedömda resultat och därmed komma längre i sin forskning. Publicering blir för släktforskaren ett mål som ger utdelning för arbetet. Personer kan fortfarande lägga upp resultat på internet utan att publiceras i tidskrifter men publicerade resultat kommer troligen att citeras i högre utsträckning. Artiklar administreras av tidskrifterna och får därmed en stabilitet som saknas för internetsidor där enskilda forskare ansvarar för varaktigheten. Släktforskningen får därmed den effektiva struktur som finns inom andra vetenskapsområden där forskning bygger på tidigare resultat som citeras. Våra resultat kommer även att citeras av forskare inom andra områden. Personhistoria är ett viktigt vetenskapsområde och denna process kommer att förbättra vårt renommé.

En tänkbar invändning är att granskning är främmande för en släktforskningsvärld där samarbete och förtroende är viktigt. Granskarna är emellertid anonyma inför författaren. Syftet med granskning är inte heller att ge negativ kritik utan att förbättra och att göra resultatredovisningen mer tilltalande och begriplig.

Framgången för förslaget beror på vilken efterfrågan det finns från släktforskare att få sina arbeten granskade och på viljan från kunniga släktforska-

re att utföra sådan granskning. Det är okänt och vi kommer inte att veta förrän någon tidskrift erbjuder möjligheten att publicera granskade artiklar.

För närvarande förekommer inget kvalitetshöjande arbete inriktat på resultaten. Om inget görs kommer fler oegentliga uppgifter att spridas. Våra efterkommande kan behöva göra om delar av arbetet. Sveriges ca 100 000 släktforskare utför ca 20 000 årsarbeten varje år. Förslaget innebär att arbetet blir dokumenterat och att forskarnas och granskarnas mödor blir meriterade.

Ett positivt tecken är att kvalitetsdiskussionerna ökar, se t.ex. diskussion i Anbytarforum (tråden *Övriga ämnen > 05 Kvalitet inom släktforskningen > Kvalitet inom släktforskningen*). Det behövs emellertid tidskrifter som kanaliserar denna goda vilja. De som har inflytande har möjlighet att driva utvecklingen i denna riktning.

LARS BERGLUND
lars.berglund@ucr.uu.se

Docent i medicin och släktforskare. Granskare för medicinska tidskrifter och akademisk redaktör för två tidskrifter.

Har vi din e-postadress?

www.dis.se > Medlem > Ändra adress

Om DIS har din e-postadress kan du enkelt ta del av aktuell information och intressanta erbjudanden. Uppdatera dina adressuppgifter i dag och underlätta för Föreningen DIS att sprida föreningsinformation! Gå in på hemsidan, www.dis.se, och välj *Medlem > Ändra adress*. Logga in med ditt medlemsnummer och lösenord.

Avlidna Dis-medlemmar

324	Rolf Andersson, Linköping	15520	Klas Norrman, Lycke
1526	Leo Hallbäck, Malax	17426	Lena Wester, Hagfors
2038	Arne Andersson, Åby	17667	Tage Persson, Hörby
4175	Stig Hellmér, Eskilstuna	18373	Isac Skagerstam, Karlskoga
4329	Bengt Bengtson, Trelleborg	24903	Yvonne Backe, Järbo
4789	Marianne Fröblom, Åkersberga	26687	Nils Tegbrant, Mölnlycke
7146	Karin Wetterström, Henån	27624	Thord Bylund, Klagstorp
7935	Urban Ramsin, Karlsborg	30970	Stig Boberg, Linköping
9038	Lennart Lindkvist, Uppsala	40874	Ingvar Hammarström, Linköping
9791	Bror Andersson, Örnköldsvik	41149	Gunnar Ström, Hökerum
10512	Wanja Carlsson, Motala	41572	Sven-Olle Fjelner, Helsingborg
10979	Monica Konnebäck, Linköping	42100	Roland Ekman, Österbymo
11247	Ragnar Sundbäck, Karlstad	45563	Hilding Johansson, Huskvarna
12226	Alf Cederlind, Askersund	47632	Stig Göransson, Svenstavik
13907	Lars Rönnberg, Gävle	48677	Birgitta Nilsson, Rönninge
14860	Björn Gagner, Mollösund	49778	Torbjörn Norman, Björklinge
15403	Ethel Fiedler Gotare, Gunnebo	50439	Inger Jänvall, Nyköping

Medlemsbeställningar

Medlemmar kan beställa från Dis på vår hemsida www.dis.se > Butik eller genom att ringa Dis kansli på telefon 013-149043. Betala i förskott till Dis plusgirokonto 14033-5 eller bankgiro 5009-6742. Ange alltid medlemsnummer och vilken vara det gäller. Porto ingår i priserna om annat ej anges. Ring Dis kansli vid frågor!

Disgen

- Disgen 8.2d 750 kr
- Uppgradering 350 kr
(uppgradering från Disgen version 8.1 eller äldre)

Vill man köpa en uppgradering för 350 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap får man köpa en 8.2d för 750 kr för att uppgradera sig.

Dis kartskivor

- Generalstabskarta syd
- Generalstabskarta nord
- Häradsekonomisk karta
- Häradsekonomiska kartan Östergötland
- Häradsekonomiska kartan Västmanland

Pris: 250 kr per dvd-skiva, porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Cd/dvd-skivor

- Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970, 1980 och 1990.
- Begravda i Sverige, version 2
- Rotemannen

Pris: 500 kr per cd/dvd-skiva. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

- Svenska ortnamn
- Pris: 200 kr per cd/dvd-skiva. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Släktforskarförbundets handböcker

1. Emigrantforskning
(Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)
2. Fader okänd
(Elisabeth Reuterswärd)
3. Kartforskning
(Karl-Ingvar Ångström & Björn Johansson)
4. Soldatforsa!
(Lars Ericson Wolke)
5. Smedforsa!
(Ulf Berggren)

Pris: 200 kr per del 1-3, 230 kr för del 4, 220 kr för del 5, porto tillkommer med 50 kr oavsett antal handböcker.

Äldre nr av Diskulogen

- I mån av tillgång 20 kr/nr

Dis-pin

- Dis-pin emalj/gulmetall 25 kr

Register till vigsellängder

- Se Dis hemsida.

Ny bok!

Släktforskning Grundkurs
(Gunilla Didriksson)
Pris: 90 kr

Rune Jönsson, Kristianstad, slutar som Disgen-fadder efter många år. Tack för din insats!

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som *inte* står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Disgen/pc Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Rolf Ahlinder	Handen	0739-127288		rolf.dfadder@bredband.net
Staffan Bodén	Tullinge	08-7788733	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734		stig.geber@telia.com
Håkan René	Vällingby	08-57974560	dag	hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	08-54061136		cg@milstolpen.org
Torgny Larsson	Malmö	0707-414018		t.larsson@tele2.se
Bengt Kjällström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	040-400233		anders@dis-syd.se
Jan Nilsson	Staffanstorps	046-255788kv		fotojanne@bredband.net
Caj Nilsson	Svalöv			caj.nilsson@tele2.se
Arne Sörlöv	Tving	0455-70304		arne@sorlov.com
Bo Lundgren	Kallinge	0457-24413		bo@elmedia.se
Jan Jutefors	Rockneby	070-5657640		jan.jutefors@telia.com
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Kent Lundvall	Uddevalla	0522-74740	0730-97223	k.lundvall@telia.com
Karl-Erik Lerbro	Kinna	(0320-13235dag+kv)		karl-e.Lerbro@telia.com
Hans Nyman	Sjömarken	033-254075		hansnyman@telia.com
Kristina Andersson	Lidköping	(0510-27093kv)		foreningar.kristina@gmail.com
Robert Mallander	Taberg	(036-308148kv)		robert@mallander.se
Börje Jönsson	Eksjö	0381-10840		borje.jn@gmail.com
Karl-Edvard Thorén	Linköping	013-101151	0708-594629	karlet@comhem.se
Tor-Leif Björklund	Norrköping	011-130388	0768-130387	torleif.bjorklund@telia.com
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066		totta.stahl@gmail.com
Elisabeth Molin	Havdhem	0498-481377		elisabeth@imolin.se
Stig Svensson	Flen	0157-70138		runeby@telia.com
Gunnar Jonsson	Säffle			dis707@kilagenealogen.se
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587		b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	(019-183830)		jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0706-416579	CoU@tele2.se
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	063-44666		bodil.orremo@bredband.net
Arne Bixo	Fränsta	0691-30502		arne.bixo.dis@telia.com
Joacim Söderström	Sundsvall	060-155030		joacim.h.soderstrom@gmail.com
Örjan Öberg	Hämösand	0611-22188	070-6534127	orjan@baskkuru.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	0660-375567	070-5648859	peter.johansson-oer@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	0660-372109kv		lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493		tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041		laila.tuva@telia.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.wennberg@telia.com

Disgen/pc Danmark

Georg Agerby	Brøndby	+45-43965337		g.agerby@jubii.dk
--------------	---------	--------------	--	-------------------

Disgen/pc Finland

Max Forsén	Nämnäs	+358-405857158kv		mforsen@tawi.fi
------------	--------	------------------	--	-----------------

Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv		henrik.mangs@netikka.fi
--------------	------	------------------	--	-------------------------

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-69176169		keh-dis@online.no
-----------------	--------	--------------	--	-------------------

Alf Christophersen	Songe	+47-94353793		alf.christophersen@medisin.uio.no
--------------------	-------	--------------	--	-----------------------------------

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och mejl. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

1. att ha tagit en säkerhetskopiering innan samtalet (mejlet)
2. att följa fadderns råd på egen risk
3. att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/Linux

Roy Johansson	Götene	0511-58020	roykleva@gotanet.com
Peter Landgren	Brunskog	0570-53021	peter.talken@telia.com

Disgen/Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630	kerstin.bjernevik@bredband.net
Kerstin Olsson	Eslöv	0413-156 97	kerstin@dissyd.se
Sven Olby	Västerås	021-20494	sven.olby@telia.com

Reunion/Mac

Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002	0708-583988	helge@dis-syd.se
Sven Lövfors	Axvall	0511-62025		sven@lovfors.se
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Micael Olsson	Järpen			micael.olsson@itare.se
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205		jagelli@hotmail.se
Torgny Larsson	Malmö		0707-414018	t.larsson@tele2.se
Lotta Sörensen	Sövesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedehag	Bollebygd	(033-288388kv)		petared@gmail.com
Daniel von Schantz	Falun	023-7022562		daniel@von-schantz.se
Bo Svartholm	Frösön	063-44286		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
Kenneth Mörk	Sala	0224-775 72	073-5428471	tenchen@spray.se

Karthantering

Tor-Leif Björklund	Norrköping	011-130388	076-8130387	torleif.bjorklund@telia.com
--------------------	------------	------------	-------------	-----------------------------

Disbyt-ombud (Sverige)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966		gunnar.bergstedt@gfh.se
Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314		carl-olof.sahlin@telia.com
Christer Thörn	Perstorp		0709-967687	christer@thoern.com
Donald Freij	Värnamo	(0370-650793)		donald@freij.se
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Hans Vappula	Landvetter	031-945132		hans.vappula@gmail.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126		hakan@asmundsson.nu
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283		rolferiksson@brevet.se
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Boine Nurmi	Västerås	021-417344		boine.r@nurmi.nu
Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524		bernth.lindfors@telia.com

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966		gunnar.bergstedt@gfh.se
------------------	-----------	-----------	--	-------------------------

Dis Arkiv

c/o Jan Nilsson, Lagerlöfs väg 14, 24235 Staffanstorp	046-255788kv	dis_arkiv@dis.se
---	--------------	------------------

Ordförande**Daniel Berglund,**

Hängestensvägen 38, 421 67 Västra Frölunda,
031-443 143,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande**Eva Dahlberg,**

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare**Elisabeth Leek**

Norra Notåsa, 573 73 Sunhultsbrunn,
0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig**Marianne Strömberg,**

Sleipnervägen 13 2tr, 136 42 Handen,
08-777 66 82,
marianne.stromberg@bredband.net

Övriga ledamöter**Staffan Knös**

Gångbrogatan 2, 372 37 Ronneby,
070-595 1338,
1338-sek@telia.com

Josefine Nilson

Brunstorpsvägen 26 A, 561 36 Huskvarna,
036-145450,
josefine-nilson@swipnet.se

Gunilla Kärrdahl

Götavägen 20, 331 52 Värnamo
0370-650715,
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 47 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@klev.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härmösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Erik Thorsell

Storgatan 33 A, 88130 Sollefteå,
0620-58313,
erik.thorsell@telia.com

Valberedning

Sammanställande: **Bernth Lindfors,**
060-31524, bernth.lindfors@telia.com

Dis-Nord

c/o Linder, Burliden 7,
937 92 Burträsk, 070-2294804
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Anna Linder

Dis-Mitt

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Dis-Bergslagen

Ekevägen 2 B, 722 18 Västerås,
021-14 33 61
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: Brage Lundström

Dis-Öst

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna, 08-7511630,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Ordf: Carl-Olof Sahlin

Årsmötet

Tjugoen medlemmar närvarade på Dis-Nords tionde årsmöte som hölls lördag den 5 april på Scandic Hotell i Luleå. Till mötesordförande valdes Siv Johansson, Malå och till sekreterare Gunilla Kassberg, Boden.

I enlighet med revisorns förslag beviljades styrelsen ansvarfrihet för år 2013. Årsmötet beslutade att arvoden, i likhet med tidigare år, inte ska utgå. Dis-Nords medlemsavgift för 2014 beslutades vara oförändrad, 75 kronor.

Anna Linder, Burträsk, omvaldes till ordförande på ett år. Till styrelseledamöter för en period på två år omvaldes Göran Skog och Sven-Olof Eriksson, Umeå, och nyvaldes Fred Jonsson, Skellefteå. Till styrelseledamot för en period på ett år nyvaldes Åsa Sehlstedt, Luleå. Sedan tidigare valda styrelseledamöter är Gunilla Kassberg, Boden, och Harriet Österlund, Malå. Till ersättare på ett år nyvaldes Karin Axelsson, Boliden, och Greger Fahlman, Hortlax. De återstående två platserna för ersättare lämnades vakanta.

Till ordinarie revisor för verksamhetsåret 2014 omvaldes Albin Bucht, Haparanda, och till revisorsuppleant omvaldes Lennart Weiborn, Rosvik. Till valberedningen valdes på ett år Albin Bucht, Haparanda, och Folke Aili, Skellefteå.

Arrangemang i Delsbo

Föredrag om DNA i släktforskningen ägde rum i Delsbo på torsdag den 15 maj. Kl. 18:30 informerade Dis-Mitts ordförande Rolf Lusth om Dis-organisationen och vilken nytta man kan ha av Disbyt. Därefter hölls ett föredrag om hur man använder DNA i släktforskningen av Peter Sjölund. Detta var ett samarrangemang mellan Dellenbygdens Släktforskarförening och Dis-Mitt.

Under vårsäsongen 2014 har vi haft Öppet Hus i Västerås med ökat besöksantal från gång till gång. Aktiviteten kommer att fortsätta under hösten då det verkar vara ett stort intresse eller behov av dessa kvällsaktiviteter som avhålls varannan onsdag. Vi har även haft Tematräffar, framför allt i Västerås, Köping och Örebro.

Vid Släktforskarlagarna i Karlstad i augusti kommer vi att delta med en bemannad monter. Där kommer vi att sälja våra kursböcker i Disgen bl.a. den senaste "Fortsättningskurs i DG 8". Dessa finns för försäljning och hur man beställer kan man se på vår hemsida www.dis-bergslagen.se. Där anges även pris, frakt och betalningsätt.

Vi planerar att sälja usb-minnen med våra handledningar samt en handledning i hur man gör släktböcker, liknande den som finns på Bergslagsrötters hemsida över Liza Marklund och S-E Österberg.

Arbetat med att göra vår hemsida intressantare och aktuella pågår. På hemsidan kan man se och ladda hem våra handledningar för såväl den senaste uppgraderingen av Disgen som äldre versioner. På Bergslagsrötter (www.genealogi.se/bergslagen) kan man hitta en del intressanta artiklar om hyttor och hamrar inom vårt verksamhetsområde.

BRAGE LUNDSTRÖM

Onsdagsträffar

Vi har haft onsdagsträffar med föredrag i snart tjuo år. Det hela började när vi hyrde ett rum av Släktforskarförbundet att använda till något mer än att träffa likasinnade datoriserade släktforskare. Att bara träffas räckte inte till för att medlemmarna skulle komma. Från början var det i huvudsak tips och trix för att hantera Disgen. Sedan har ämnena blivit andra med datoranknytning såsom internet och databaser. Nu är det ämnen kring släktforskning och historia som dominerar. Under våren har vi lyssnat till bland annat Karl X Gustavs vandring över Stora Bält, I Per Anders Fogelströms spår, Den stora flykten från Åland och Finland för 300 år sedan under det stora nordiska kriget och Vasatidens samhälle, en vägledning till arkiven i Riksarkivet.

Ett lite annorlunda grepp tog Kristine Falk från Frälsningsarméns eftersökningsbyrå då hon berättade om verksamheten varvat med sång. Deras verksamhet går ut på att återföreina splittrade familjer där en har utvandrat och släppt kontakten. Hon berättade om flera solskenshistorier där de har lyckats, men även om ett misslyckat fall där en återfunnen familjemedlem vägrade att ha kontakt.

CARL-OLOF SAHLIN

Lördag
den 16 augusti
firar Dis-Nord

10 år

på Medlefors Folkhögskola
och Konferens i Skellefteå!

DIS-Nord bildat – får fyra sektioner

DIS-Nord, som Diskologen berättade om i föregående nummer, är nu bildad. Det skedde vid ett konstituerande möte i Skellefteå den 23 oktober. DIS-Nord är därmed den sjunde regionföreningen inom DIS.

Nu håller vi på att organisera jobbet och skriva fram kontaktpersoner, säger Folke Aili som är interimisordförande och den drivande kraften bakom DIS-Nord.

Regionföreningen omfattar Norrbotten och Västerbottens län, vilket är ett mycket stort geografiskt område. Därför delar föreningen upp i fyra sektioner – Norrbotten, Västerbotten samt norra och södra Lappland. I varje sektion ska det finnas en kontaktperson.

Föreningen har nu 150 medlemmar och Folke Aili är nöjd med det: – Det är utöver förvånant bra. Föreningens organisation jobbar stycken nu med en egen hemsida. Och sedan ska man starta verksamhet för medlemmarna. – Det största intresset tycks vara

Folke Aili är interimisordförande i den nybildade DIS-Nord.

utbildning i Disgen och för övrigt dataanvändning i största allmänhet, säger Folke Aili. Interimsstyrelsen består av Folke Aili, Skellefteå, ordf, Åke Westring, Skellefteå, v ordf, Anna Lövgrens, Jokkmokk, sekreterare, Lennart Andersson, Skellefteå, kassör och Kjell Westerberg, Luleå.

Den som vill veta mer om DIS-Nord kan gå in på adressen www.dis.se/dn_nord.htm.

En tematräff i april där även användandet av Svar förevisades. Jan Wallin och Brage Lundström medverkade.

Foto: Brage Lundström

Dis-Filbyter

c/o Frykman, Arrendegatan 5,
583 31 Linköping,
013-214937, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Ulf Frykman

Inom Dis-Filbyter går verksamheten nu in i en lugnare fas då sommaren står inför dörren. Vi har haft verksamhet under våren i Linköping, Norrköping, Katrineholm, Åtvidaberg, Mjölby och Motala. På samtliga orter har genomförts tematräffar och föreläsningar kring aktuella ämnen. Under våren har sammantaget ett drygt 30-tal föreläsningstillfällen hållits.

På samtliga platser har dessutom kurser erbjudits på olika teman, allt från nybörjar- till avancerad forskning eller texttolkning. Drygt 200 personer har deltagit i kursverksamheten enbart under våren.

I Linköping och Norrköping har vi dessutom kunnat erbjuda gratis datorsupport för de som har tekniska problem med sina datorer. Detta har skett i samarbete med en lokal verksamhet, Supportstugan.

Januari till april har vi haft veckoutskick med information om kurser, föreläsningar och Öppet Hus via e-post. Vi har skickat ca 2000 st per tillfälle till Dis-Filbyters medlemmar och övriga Dis-medlemmar i regionen.

Dis-Filbyters medlemmar ansvarar dessutom för att hålla Dis forskarstuga öppen i Gamla Linköping. Stugan är öppen dagligen (nästan). Dis kansli har öppet förmiddagar för de som klarar sin forskning själva. På eftermiddagarna bemannar Dis-Filbyter forskarstugan med stugvärdar som hjälper besökarna på alla sätt, något som är mycket uppskattat bland våra besökare.

Forskarstugan ligger som bekant i kulturreservatet Gamla Linköping som besöks av över 500 000 besökare årligen, så det är ett utmärkt tillfälle att presentera släktforskning som idé och rekrytera nya medlemmar.

Vi hälsar Er alla som läser vår spalt välkomna att titta in i stugan om ni har era vägar förbi Linköping under sommaren.

Vad händer nu? Jo verksamheten rundas av, medlemsvärden är viktigt, vi träffar våra kursledare och stugvärdar för sammanfattning och "mingel".

Inför hösten? Planeringen för höst och vinter är redan i full gång. Ämnen för kurser och föreläsningar bestäms och kursledare och föreläsare bokas. Vi ser fram mot en minst lika aktiv höst som vår.

PS. Vi finns på www.dis-filbyter.se och även på Facebook (Dis-filbyter).

ULF FRYKMAN

Dis-Väst

c/o Amberntsson, Smaragdgtan 25,
421 49 Västra Frölunda
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

Påskmaten uppäten, allt godiset är slut, fötterna är trötta efter långpromenaden i det fantastiska vårvädret. Jag passar på att släktforska lite, dammtussarna kan vänta en timme eller så. Det blir emellanåt många timmar framför datorskärmen. Vikten av att ange källorna på släktforskningen kan inte nog poängteras, om inte annat så för ens egen skull.

Det är tidskrävande att leta sig fram i kyrkoboksmaterialet efter en saknad uppgift. I Disgen och Disbyt finns den utmärkta genvägen Dispos som jag brukar använda ibland, framför allt när jag letar i församlingar som jag inte är så bekant med. Annars brukar jag använda registret i början, om det finns något. Ett annat material som är bra är de sockenkataloger som finns på SVAR:s hemsida, hittas lämpligen genom fritextsökning. Både ArkivDigital och SVAR lägger upp nytt material kontinuerligt så det lönar sig att se efter vilket material som har skannats in den senaste månaden emellanåt.

I Dis-Väst ser vi fram emot ett spännande vårmöte med gravstensinventering på schemat. Föreningen har fått flera nya styrelsemedlemmar efter det senaste årsmötet, vilket uppskattas då det alltid är intressant med nya idéer och tankar i styrelsearbetet. Vårens kurser är avklarade och planering pågår inför höstens aktiviteter, en gissning är att det blir mycket fokus på Disgen 2014.

CHRISTINA CLAESON

Dis-Småland

c/o Nilsson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilsson

Dis-Smålands årsmöte avhölls i Vimmerby den 29 mars med ca 30 deltagare. I vanlig ordning ett ganska lugnt möte. Viss diskussion blev det om vår medlemstidning och huruvida denna ska fortsätta utges i tryckt eller digitalt format. Årsmötet ansåg det värdefullt att medlemsbladet fortsatt skulle tryckas och att detta också kan motivera en höjd medlemsavgift för att finansiera det hela.

Valet av ny styrelse innebar inga andra förändringar än att undertecknad som hittills varit vice ordförande valdes till ny ordförande efter att Rainer Timander på egen begäran valt att trappa ned sitt engagemang. Rainer valdes till vice ordförande. Som ny ordförande känner jag mig trygg med att Rainer med sin erfarenhet fortsatt finns med i vår styrelse. Mer information om årsmötet finns på Dis-Smålands hemsida.

I detta mitt första inlägg i Diskulogen gör jag det enkelt genom att presentera mig själv. Vem är då jag? Jag heter Tommy Nilsson och föddes i Överluleå, Bodens kommun, 1948. Min far, Bengt Nilsson, föddes 1917 och var verksam som egen företagare i Boden. Hans anor är från trakterna i Överluleå och Nederluleå socknar.

Min mor, Alice (f. Helmersson) föddes i Hult utanför Eksjö, 1921, och flyttade till Boden i samband med giftermålet 1944. Bengt och Alice flyttade på äldre dagar till Småland och är begravda i Eksjö. Jag har alltså en släktforskning som begränsas till Norrbotten och Småland. Smålandsläkten är stor med många förgreningar till USA på min morfars sida.

Under åren fram till min pension 2011 har jag arbetat i ett antal olika bolag, i huvudsak som ekonomichef och i styrelseuppdrag med it- och personalansvar. Karriären inledde jag som marknadschef med internationell försäljning till fartygsindustrin. Jag har också arbetat en del med inköp och produktion. 1983 ledsnade vi på vinterklimatet i Norrbotten och flyttade till Småland och Eksjö.

Jag är sedan 1974 gift med Berit (f. Jonsson). Vi har tre vuxna barn plus en två år gammal hund (Shetland Sheepdog). Sedan 2 månader bor vi i en nyrenoverad äldre villa i Eksjö.

Som pensionär ägnar jag mig nu mest åt släktforskning. Jag har även en del uppdrag som styrelseledamot och konsult inom företagsledning, ekonomi och administration.

TOMMY NILSSON

Dis Syd

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Årsmötet

Sextio medlemmar deltog på Dis Syds årsmöte i Senioren i Hässleholm söndagen den 6 april. Dis Syds ordförande Jan Nilsson hälsade välkommen och lämnade ordet till dagens föredragshållare Charlotte Börjesson, mångårig styrelseledamot i Dis och Dis-Väst, som berättade om SwedGen Tour, resor som Dis och Släktforskarförbundet gjort till svenskbygderna i USA sedan 2001.

Därefter bjöd föreningen årsmötesdeltagarna på kaffe, te och smörgåsar innan årsmötet började. Jan valdes till mötesordförande och Mats J Larsson till sekreterare. Jan redogjorde för verksamhetsberättelsen 2013 och kassören Caj Nilsson lämnade den ekonomiska redovisningen. Året hade gett ett underskott på drygt 38 000 kr. Revisorn Tommy föredrog revisionsberättelsen och tillstyrkte ansvarsfrihet för styrelsen för det gångna året. Stämman beslutade att fastställa resultat- och balansräkningen för 2013 och att bevilja styrelsen ansvarsfrihet.

Årsmötet fastställde därpå styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 2014, likaså oförändrad medlemsavgift i Dis Syd för 2015, 50 kr för helbetalande och 25 kr för familjemedlem. Jan Nilsson, Staffanstorp, omvaldes till föreningens ordförande för 2014 och till styrelseledamöter på två år omvaldes Kerstin Olsson, Eslöv, och Bo Lundgren, Kallinge. (Caj Nilsson, Svalöv, Staffan Knös, Ronneby samt Bengt Kjöllnerström och Anders Lindeberg, båda Lund, har ett år kvar i styrelsen).

Årsmötet valde om revisorererna Sven-Erik Eliasson, Båstad och Tommy Lilja, Eslöv och utsåg Helge Olsson, Anderslöv till suppleant. Årsmötet valde om Christer Thörn, Perstorp till sammankallande i valberedningen och Gunnar Persson Höganäs till ledamot.

Under övriga frågor uppdrogs åt styrelsen att lämna förslag inför höstmötet om ändrad lydelse av 5§ i föreningens stadgar om kallelse och handlingar till årsmöte.

Mötet avslutades med att ordförande Jan, med blommor och present, avtackade föreningens sekreterare Rune Jönsson, Kristianstad, som nu lämnade styrelsen efter många förtjänstfulla år.

MATS J LARSSON

MEDLEMSFÖRMÅNER

REGIONFÖRENINGAR: Få tillgång till regional verksamhet med kurser, möten och extra medlemservice.

DISBYT: Få tillgång till vår släktdatabas med över 30 miljoner poster. DISGEN: Köp Sveriges mest spridda släktforskningsprogram med support. DISKULOGEN: Få en tidning 4 gånger per år med det senaste inom området datorhjälp och släktforskning.

RABATTER: · Få rabatt på cd-skivor och böcker som Sveriges Släktforskarförbund säljer i sin bokhandel.

· Få rabatt på abonnemang hos ArkivDigital, Genline och Ancestry. · Få rabatt på tidskrifter från IDG.

Fler än
25 000
medlemmar

Utskrift utgående från orter

Vilka bodde på torpet? Vilka låg i graven?

2013-07-17 Utskrift - Utgående från orter Sida 1

1. Sala landsförs (U).
Sverige -- Västmanlands län -- Sala.

Sala Sockenkyrka byggd under medeltiden

Döpt 1872-02-18
Fredrik RICKARD Larsson, Född 1872-02-08 i Norra Kvista, Sala landsförs (U). Döpt 1872-02-18 i Sala landsförs (U). Levde 1883 i Jugansbo, Sala landsförs (U). Levde som ogift från 1901 i Delbolund, Delbo, Jugansbo, Sala landsförs (U). Levde som gift med fru och barn från 1910 i Delbolund, Delbo, Jugansbo, Sala landsförs (U). Död 1961-04-01 i Delbolund, Delbo, Jugansbo, Sala landsförs (U). Begravd 1961-04-07 i Avd 9, kv 1, nr 107-110, Sala Sockenkyrkogård, Sala landsförs (U).

1.1. Jugansbo, Sala landsförs (U), By.
Sverige -- Västmanlands län -- Sala -- Sala landsförs (U).

Richard Larsson bodde en kort period av sitt liv i Jugansbo.

1.1.1. Delbo, Jugansbo, Sala landsförs (U), Gärd.
Sverige -- Västmanlands län -- Sala -- Sala landsförs (U) -- Jugansbo <By>.

När ingen bild finns över t. ex en by, gård eller torp kan en karta eller en vägskylt användas.

Presentera din släkt – Enkelt med Disgen

Ladda ner färdiga utskriftsmallar från Dis hemsida:

Forskningsverktyg > Disgen > Ladda ner > Utskriftsmallar

www.dis.se

Gamla Linköping, Hovslagaregatan 3
013-149 043

måndag-fredag kl 9-12 och måndag-torsdag kl 13-15